

258

E 258/a

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
ZA RAZISKOVALNE GOZDOVE
NA SMOLNIKU
TEKSTNI DEL

(D83)
or. 62 + (497.12 furlant) „1963 - 1972“

Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije
Ljubljana

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT ZA RAZISKOVALNE GOZDOVE
NA SMOLNIKU
za desetletje 1963-1972
Tekstni del

Ljubljana, 30.9.1963

Izdelal:

Ing. Martin Čokl
/ Ing. Martin Čokl /

Direktor:

Bogdan Žagar
/ Ing. Bogdan Žagar /

l - 258

RAZISKOVALNI GOZDOVI NA SMOlniku

V sporazumu z Inštitutom za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije v Ljubljani se v gozdnogospodarsko enoto Lobnico tokrat vključujejo tudi raziskovalni gozdovi tega inštituta na Smolniku na Pohorju, obravnavani doslej kot samostojna gozdnogospodarska enota. Potrebo po tej vključitvi je narekovala zelo majhna površina teh gozdov, vsega 114 ha, in težnja po poenostavitev upravljanja z gozdovi v tem področju. Vključeni gozdovi ohranjajo tudi v okviru te enote značaj posebnih raziskovalnih gozdov in se z njimi tudi v bodoče gospodari po določilih odločbe, s katero so bili leti izločeni kot raziskovalni objekt imenovanega inštituta. Hkrati se k njim priključujejo tudi nanje meječi in od ostalih gozdov gozdnogospodarske enote Lobnice izolirani, doslej še neurejeni gozdovi v skupni površini 31,96 ha. Ker se raziskovalni gozdovi na Smolniku v gozdnogospodarskem načrtu za gozdnogospodarsko enoto Lobnico prvič pojavljajo, bo na tem mestu posebej podan njihov splošni opis, povzet iz gozdnogospodarskega načrta za te gozdove iz leta 1958, in dopolnjen s podatki urejanja iz leta 1962.

1. Sestava gozdov ter zgodovina posestnih in upravnih razmer

Raziskovalne gozdove na Smolniku tvorijo razlaščeni gozdovi Zore Škrbinjek iz Kumna na Pohorju (nekdanje Hleovo posestvo), Viktorja Glazerja iz Ruš (nekdanje Prodnarjevo posestvo) ter razlaščeni gozdovi Josipa Juršeta iz Smolnika na Pohorju, Leopolda in Karoline Glančnik iz Fale in Leopolda Kaudeka, s katerimi je bil kompleks raziskovalnih gozdov na Smolniku tokrat spopolnjen in zaokrožen. Sestava teh gozdov po posestvih in oddelkih je ta-le:

a) Hleovo: gozdne parcele št. 706/1, 706/2, 720, 722 in 724 ter pašni parceli št. 707 in 712-del k.o. Smolnik v skupni izmeri 49,9626 ha čirom pa oddelki 1 do 11 v skupni površini 49,29 ha;

b) Prodnarjevo: gozdne parcele št. 619/1, 665/1, 683/1-del ter 742 k.o. Smolnik v skupni izmeri ^{49,14} 64,1071 ha oziroma oddelki 12 do 22 v skupni površini 64,78 ha;

c) Juršejevo: gozdna parcela št. 617/2-del k.o. Smolnik oziroma oddelek 23 v površini 13,47 ha;

č) Glančnikovo: gozdni parceli št. 618 in 619/6 k.o. Smolnik oziroma oddelek 24 v površini 5,77 ha ter del oddelka št. 25 v površini 11,29 ha, skupno 17,06 ha;

d) Kaudekovo: gozdna parcela št. 683/2 k.o. Smolnik oziroma del oddelka 25 v površini 1,43 ha.

Z na novo priključenimi gozdovi se je prvotna površina raziskovalnih gozdov na Smolniku povečala za 31,96 ha in narasla od 114,07 ha na 146,03 ha.

Prej last graščine Fala so ti gozdovi v teku zadnjih sto let, odkar traja kmečka odveza in se vodi zemljiška knjiga, menjali več lastnikov.

Kot prvi lastnik bivšega Hlebovega posestva se v zemljiški knjigi omenja Luka Hleb, ki je to posestvo kupil leta 1849. Za njim je leta 1875 posestvo prevzela njegova žena Ana Hleb, ki pa je že leta 1880 posestvo dalje predala sinu Luki Hlebu in njegovi ženi Johani roj. Lakožič. Leta 1912 je posestvo prešlo v last Paula in Julije Škerbinjek iz Kumna na Pohorju, za njima pa je leta 1930 posestvo podedovala hči Zora Škerbinjek. Za časa okupacije je bilo posestvo zaplenjeno, leta 1945 pa zopet vrnjeno Zori Škerbinjek. Z odločbo OLO Maribor-okolica, poverjeništvo za kmetijstvo, z dne 27.9.1951 št. 205/A-1951 je bilo imenovani posestvo po Zakonu o agrarni reformi odvzeto in proglašeno za splošno ljudsko premoženje. Že prej, z odločbo bivšega Ministrstva za gozdarstvo LRS z dne 23.11.1950, št. 1697/2, so ti gozdovi postali trajen raziskovalni objekt Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije v Ljubljani.

Bivše Prodnarjevo posestvo je sklop več posestev, ki jih je leta 1910 združil Viktor Glazer iz Ruš v eno posestvo. Matično posestvo je Prodnarjevo, ki je prvotno obsegalo oddelke 14 do 19 in del oddelka 20. Zanj se kot prvi lastnik v zemljiški knjigi omenja Johan Robnik (prisojilna

listina iz leta 1874). Za njim je posestvo prevzela njegova žena Marija, po njej pa je leta 1895 posestvo pripadlo njenemu drugemu možu Michaelu Gornjaku. Leta 1900 postane lastnica posestva Jožefa Gornjak roj. Jug. Le-ta že leta 1905 proda posestvo Ivanu Majaronu iz Borovnice, od tega pa ga leta 1910 kupi Viktor Glazer iz Ruš. Poslednji je bil tedaj že lastnik dela razpadlega Globokarjevega posestva (odd. 12 in 13) kakor tudi bivšega Adlovega posestva (Arišbreg, odd. 20 do 22, kupljeno od Švajegerja leta 1900) in je tako vsa tri posestva združil v eno posest. Tudi priključeni del Globokarjevega posestva je dōlej menjal več lastnikov. Le-tega je leta 1869 kupil Pavel Glazer iz Ruš. Po njegovi smrti so leta 1879 postali lastniki njegovi nedoletni sinovi Julij, Karel, Pavel in Viktor Glazer. Poslednji je leta 1896 kupil deleže svojih bratov in z ženo Alojzijo Glazer, roj. Skrebs, postal edini lastnik tega dela Globokarjevega posestva.

Združeno Prodnarjevo posestvo je bilo po okupaciji 1941 prepisano na Siegfrieda Glaserja, po osvoboditvi leta 1945 pa je bila ponovno vknjižena lastninska pravica na Viktorja in Alojzijo Glazer. Po smrti Viktorja Glazerja so leta 1948 postale lastnice posestva njegove hčerke Ljudmila, por. Pipuš, Vida, por. Orožen, in Jasna, por. Gorišek. Tem je bilo posestvo z odločbo OLO Maribor-okolica, poverjenistvo za kmetijstvo, z dne 1.6.1950 št. 180/B-1/50 po Zakonu o agrarni reformi odvzeto in proglašeno za splošno ljudsko premoženje. Z že imenovano odločbo bivšega Ministrstva za gozdarstvo LRS v Ljubljani je bilo to posestvo izločeno kot raziskovalni objekt Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije v Ljubljani.

Juršejev gozd, ki se tokrat vključuje v raziskovalne gozdove na Smolniku, je bil, kakor ostali gozdovi v tem predelu, nekdaj last graščine Fala. Njegov zadnji lastnik je bil Josip Jurše iz Smolnika, ki mu je bil z odločbema Okrajne komisije za agrarno reformo v Mariboru z dne 30.1.1946, št. 205-A-48, in z dne 23.4.1949, št. 205-B-48, ta del gozda odvzet, proglašen za splošno ljudsko premoženje in predan v upravo Gozdnemu gospodarstvu v Mariboru.

Raziskovalnim gozdovom priključeni sosednji

Glančnikov gozd je bil svojčas last graščine Fala. Leta 1936 postaneta lastnici tega gozda, vsaka do polovice, Karolina Glančnik in Frančiška Woegerer, katere polovico pa še istega leta kupi Pavel Glančnik. Obenem z ostalim Glančnikovim posestvom je bil tudi ta gozd leta 1947 na podlagi odločb Okrajne zaplembene komisije v Mariboru d. br. z dne 29.8.1945, št. 304-45, in 838/45, zaplenjen v korist FLRJ, leta 1949 proglašen za splošno ljudsko premoženje, z odločbo Okrajne komisije za agrarno reformo pri OLO Maribor-okolica z dne 19.2.1949, št. 395/13-1-48, pa predan v upravo Gozdnemu gospodarstvu Maribor.

Razlaščeni in priključeni Kaudekov gozd je po odcepitvi od graščine Fala menjal več lastnikov (leta 1914 Janez in Terezija Fikfak po kupni pogodbi, leta 1928 Anton in Antonija Urh po ženitni in dedni pogodbi, leta 1933 Rudolf Habith in Katarina Brezočnik po kupni pogodbi, leta 1939 Leopold Kaudek po kupni pogodbi). Poslednjemu lastniku, Leopoldu Kaudeku, je bil gozd z odločbo Okrajne komisije za agrarne reforme v Mariboru-okolica z dne 15.9.1948, št. 68/13-1-48, v zvezi z odločbo Okrajne komisije za agrarne reforme v Prevaljah z dne 22.8.1946, št. 1672/46, odvzet, proglašen za splošno ljudsko premoženje in predan v upravo Gozdnemu gospodarstvu v Mariboru.

Gospodarjenje s temi gozdovi je Gozdro gospodarstvo Maribor opravljalo po svojih obratih v Rušah (Hlebovo in večji del Prodnarjevega v potočju Lobnice) oziroma v Lovrencu na Pohorju (del Prodnarjevega posestva v potočju Lamprehtovega potoka ter priključeni razlaščeni gozdovi). Da bi bilo olajšano upravljanje z raziskovalnimi gozdovi, so po sporazumu med obema imenovanimi gozdnima obratoma 1. 1962 vsi ti gozdovi prešli v gospodarjenje GO Ruše.

2. Dosedanje gospodarjenje z raziskovalnimi gozdovi na Smolniku

Sedanje stanje gozdov na Smolniku je v veliki meri odraz dosedanjega gospodarjenja z njimi v bližnji in daljnji preteklosti. Med posegi človeka, katerih sledovi so

še danes vidni ne samo v gozdnih sestojih na Smolniku, temveč tudi v ostalih gozdovih na Pohorju, je omeniti predvsem njihovo krčenje in začasno izkoriščanje gozdnih površin za kmetijska zemljišča, glažutarstvo, oglarjenje in kasnejše izkoriščanje gozdov za pridobivanje industrijskega lesa.

Tako ugotavljamo, da je med raziskovalnimi gozdovi na Smolniku večja površina takšnih, ki so bili nekdaj izkrčeni za pašnik in jih je vzporedno z nazadovanjem živinoreje, predvsem ovčereje, konec preteklega stoletja pričel ponovno poraščati gozd. O tem procesu pričajo deloma krajevna imena (Hlebova puša - odd. 9, Prodnarjeva puša - odd. 15, Gornja planina - odd. 12), nadalje podatki zemljiškega katastra, v katerem sta dva oddelka (3 in 4) še danes vpisana kot pašnik, dalje velika površina gozdnovegetacijskega tipa Galieto-Abietetum na položnejših legah, ki naj bi predočeval vmesni stadij pri razvoju pašnika v Abieti-Fagetum (odd. 1, 9, 10, 15, 16, 17, 21) ter končno sami gozdni nasadi na nekdanjih pašnih površinah (odd. 7 in 11 ter del oddelka 16). Našteti gozdovi bolj ali manj kažejo posebnosti, ki jih ločijo od ostalih, prirodnejših gozdov tega področja.

Ni nadalje dvoma, da se je nekdanja (Vivodova) glažuta v Rušah oskrbovala predvsem z lesom iz gozdov, ki gravitirajo v Lobnico, in torej tudi iz gozdov na Smolniku. Razmeroma majhen delež bukve v teh, prirodno jelovo-bukovih gozdovih je pripisati tudi njenemu svoječasnemu izsekavanju za potrebe glažute. Da so v gozdovih na Smolniku nekdaj tudi oglarili in so bukev iztrebljali tudi s tem načinom izkoriščanja lesa, dokazuje n.pr. ime "Zalika" (odd. 1), ki naj bi pomenilo obratovalno površino enega kopišča, pa tudi sama mesta za kopišča, ki jih je še danes najti v teh gozdovih.

Sicer pa je moglo biti izkoriščanje teh gozdov do srede preteklega stoletja dokaj ekstenzivno, omenjeno zgolj na stavbni les, ki se je prevažal s splavi po Dravi. Intenzivneje so te gozdove pričeli sekati šele v drugi polovici preteklega stoletja, ko je ob Dravi stekla železnica in je bila v Rušah zgrajena večja (nekdanja Kaudekova) žaga. Tej so se kasneje pridružile še žage venecijanke gozdnih posetnikov ob Lobnici in Lamprehtovem potoku, kot so bile

Hlebova, Prodnarjeva, Švajgerjeva in Haričeva žaga ob Lobnici ter še ena Prodnarjeva žaga ob Lamprehtovem potoku. Za lastništva Majorona so gozdove izkoriščali predvsem za tramarijo (odd. 15 in 16), medtem ko je bil za časa prve svetovne vojne poudarek na pridobivanju lubja.

Zadnji od nekdanjih lastnikov so v teh gozdovih sekali v glavnem prebiralno, v nekdanjih Hlebovih in Prodnarjevih gozdovih s turnusom 5 do 10 let. Zlasti v Hlebovem v gozdove niso dovolj posegali, tako da se je zaradi pretiranih štedenj in zaradi zadnje vojne, ko so bile sečnje v teh gozdovih sploh ustavljene, nabrala izredno velika lesna zaloga in so gozdovi vse bolj izgubljali prebiralno ter prehajali v neuravnovešeno, enomerno obliko.

Tudi prva leta po osvoboditvi so v teh gozdovih že malo sekali. Z njihovim intenzivnim izkoriščanjem se je pričelo šele po izločitvi gozdov za raziskovalni objekt Inštituta za gozdro in lesno gospodarstvo Slovenije, ko se je pokazala potreba po pomladitvi teh, deloma že močno zastaranih prebiralnih gozdov. Ob obilici zrelih dreves je bil v ta namen pri nekaterih oddelkih potreben zelo energičen posegvanje, ki pa je zaradi pomanjkanja podrasti, velikih lukanj po poseku starih košatic in izredno dobrih, tal mestoma povzročil tudi nastajanje zapleveljenih jas (zlasti odd. 3, 8 in 15). Tako je bilo v petih letih od 1952 do 1957, ko še ni bilo gospodarskega načrta za te gozdove, na površini 114 ha posekanih 8600 m³ lesa (iglavcev) ali 76 m³/ha, kar ob začetni lesni zalogi 570 m³/ha pomeni intenzitet 2,6% lesne zaloge letno. Od tega je bilo na področju GO Ruše posekanih 6520 m³ bruto (1304 m³ letno oziroma 74 m³/ha), kar je dalo 4369 m³ (67%) hlodovine, 1076 m³ (16,5%) jamskega in celulognega lesa, (dejanski in računski) odpadek pa je znašal 975 m³ (17,5%). V gozdovih pod GO Lovrenc na Pohorju pa je bilo v teh letih posekanih 2094 m³ bruto lesne mase (419 m³ letno oziroma 98 m³/ha).

Leta 1957 je bil za prvotnih 114 ha raziskovalnih gozdov na Smolniku izdelan poseben gozdnogospodarski načrt. Ob ugotovitvi, da se je lesna zaloga v prejšnjih petih

letih zmanjšala od 64.867 m³ na 61.457 m³ oziroma od 570 m³/ha na 538 m³/ha, je bil v tem načrtu za dobo nadaljnjih 5 let predviden nižji etat v višini 87% ugotovljenega prirastka ali v absolutni višini 5.520 m³ (5070 iglavcev in 450 m³ listavcev), kar pomeni 48 m³/ha in pri hektarski zalogi 538 m³ intenzitet sečenj 1,82% lesne zaloge letno. S količino 5816 m³ bruto (5343 m³ iglavcev in 473 m³ listavcev) posekane bruto lesne mase je bil ta etat tako po višini kakor po svoji strukturi tudi docela ustvarjen. To pa velja bolj za objekt kot celoto kot pa za posamezne oddelke. Zaradi snegolomov v dveh zaporednih zimah (1960/61 in 1961/2), zaradi poseka za traso ceste na Smolniku in žičnice za spravilo lesa ter zaradi obilice zrelih dreves je bilo namreč v nekatere oddelke močneje poseženo kot pa je bilo v načrtu predvideno, medtem ko je etat v več oddelkih v tem petletju ostal neizkoriščen.

Za sečnjo so bila v raziskovalnih gozdovih na Smolniku odkazovana predvsem rakava, defektna in zrela, že slabo priraščajoča drevesa, ki jih je bilo v teh sestojih še vedno dovolj in katerih posek naj bi sprožil živahnejše podraščanje teh dokaj neuravnovešenih sestojev. Pri tem se je skušalo tudi čim bolj sprostiti skupine lepega jelovega-mladja, posegal pa se je tudi v goste skupine soraslih dreves. V enodobnih sestojih je bilo izvedeno intenzivno redčenje.

Posebnih gojitvenih del raziskovalni gozdovi na Smolniku niso zahtevali in je bila v gozdnogospodarskem načrtu za te gozdove iz leta 1959 predvidena le pogozditev zapleveljenih jas oziroma obžetev plevela na reducirani površini 2,50 ha (odd. 3 in 8). Poleg teh jas je bila v tem petletju pogozdena tudi trasa žičnice v oddelkih 1,3,4 in 8.

Vsakiletne sečne in gojitvene predloge sta sestavljalna sporazumno Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije in prizadeti gozdni obrat. Samo odkazovanje dreves za sečnjo je po svojem strokovnjaku opravljal deloma imenovani inštitut s sodelovanjem strokovnjakov prizadetega gozdnega obrata, deloma pa prizadeti gozdni obrat sam po navodilih instituta.

V priključenih sosednjih razlaščenih gozdovih (odd. 23, 24 in 25) so se v zadnji dobi izvajale prebiralne sečnje. Zelo močna sečnja je bila napravljena v delu oddelka 23 (Juršejevo), kjer je deloma tudi sneg napravil veliko škodo in je bila potrebna posprava poškodovanih dreves. Gospodarilo se je brez načrta, ker gozdovi doslej še niso bili urejeni.

Leta 1963 je bila zgrajena nova kamionska cesta do penziona na Smolniku, ki vodi tudi skozi oddelke 8,9 in 15 in h kateri gravitira tudi precejšen del smolniških gozdov.

3. Dosedanja ureditvena dela

S prvim urejanjem raziskovalnih gozdov na Smolniku je pričel šele Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, in to leta 1952. Tega leta je bilo opravljeno tipološko kartiranje gozdov in njihova razdelitev v oddelke po ugotovljenih gozdovegetacijskih tipih (Tregubov). Hkrati so bili gozdovi geodetsko izmerjeni (Firsov), opravljena pa je bila tudi izmera lesnih zalog (premera od 10 cm navzgor) z zaokroževanjem na cele centimetre navzdol. Do sestave samega gozdnogospodarskega načrta pa ni prišlo.

Po preteku petih let, t.j. jeseni l. 1957, je imenovani inštitut pristopil k ponovnim meritvam lesnih zalog in k drugim delom za sestavo gozdnogospodarskega načrta (Čokl). Tako je bila tega leta poleg klupanja in meritve višin za določitev tarifnih razredov opravljena tudi neposredna meritev prirastka, ker evidenca sečenj izza prejšnjih 5 let ni bila povsem zanesljiva (med drugim nepopolni poseki odkazanih lesnih mas). Opravljena so bila dopolnilna geodetska dela, dopolnjeno je bilo gozdno-tipološko kartiranje (Tregubov, Župančič) ter opravljeno geološko (Strmole) in pedološko kartiranje sestojev (Pavšer). Izvedena sta bila tudi kakovostna, sortimentna in vrednostna analiza sestojev ter bonitiranje gozdnih rastišč (po jelki, na podlagi debelinskega prirastka in lesne zaloge po hektaru). Podrobni opis vseh teh del je podan

v gozdnogospodarskem načrtu za te gozdove iz leta 1958.

Konec leta 1962 je preteklo prvih pet let imenovanega gozdnogospodarskega načrta in je bilo v smislu potrditvene odločbe bivše Uprave za gozdarstvo LRS z dne 6.10.1959, št. 03-1382/l-59, za te gozdove kot raziskovalni objekt za nadaljnjih pet let izdelati nov sečni in gojitveni načrt. Ob tej priložnosti je bila s strani operative izražena želja, da se gozdnogospodarska enota Smolnik v površini komaj 114 ha vključi v gozdnogospodarsko enoto Lobnico, katere gozdnogospodarski načrt je prav tedaj prišel na vrsto za revizijo. Obenem naj bi se v sklop raziskovalnih gozdov na Smolniku vključili tudi sosednji razlaščeni gozdovi, ki so izolirani od ostalih gozdov gozdnogospodarske enote Lobnice. Tej želji je bilo ustrezeno s tem, da ohranijo raziskovalni gozdovi na Smolniku tudi za naprej značaj raziskovalnega objekta Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije v Ljubljani in se z njimi še nadalje gospodari po njegovih navodilih oziroma za namen, za katerega so bili z uvodoma omenjeno izločitveno odločbo bivšega Ministrstva za gozdarstvo LRS izločeni kot raziskovalni objekt tega inštituta.

V tem cilju je Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije jeseni l. 1962 izvedel ponovno meritev lesnih zalog v prvotnih in prvo v priključenih gozdovih (meritev v odd. 24 in 25 je bila opravljena šele v jeseni l. 1963, kar bo upoštevati pri bodoči kontroli gospodarjenja), v letih izmeril tudi prirastek ter opravil tudi druga potrebna ureditvena dela. Za ugotavljanje lesnih zalog so bile tudi tokrat uporabljene pripojene 10-razredne Alganove (A) oziroma Schaefferjeve (E) tarife. Kot površine priključenih gozdov so bile vzete površine po zemljiškem katastru (odd. 24 in 25) oziroma po razlastitveni odločbi (odd. 23).

Z vključitvijo raziskovalnih gozdov na Smolniku v gozdnogospodarsko enoto Lobnico je bilo tudi potrebno menjati številke oddelkov. Preglej prejšnjih in novih številk oddelkov kaže tabela 1.

V prvotnih raziskovalnih gozdovih na Smolniku prirastek tokrat ni bil merjen, temveč ugotovljen s kontrolno metodo. Za večino oddelkov je bil kot najbolj zanesljiv upoštevan povprečni 10-letni prirastek, po potrebi korigiran po razmerju med začetno in končno lesno zalogo. Treba pa je ugotoviti, da je kontrola za 10 let nazaj kljub skrbno izvedenemu klupanju sestojev pri nekaj oddelkih dala očitno nerealne rezultate, pa je bilo pri teh oddelkih potrebno prirastek izračunati na temelju debelinskega prirastka, ugotovljenega l. 1957, in sedanjih lesnih zalog (odd. 4, 19 in 20) oziroma upoštevati prirastek po kontrolni metodi za zadnje potletje (odd. 5).

Za podrobnejša proučevanja in analize raziskovalnih gozdov na Smolniku sta bili ob tej priložnosti izločeni in obdelani tudi dve raziskovalni ploskvi v površini po 1 ha, in to ena (št. 187) v odd. 16 (Galieto-Abietetum n. kislih kamnitih rjavih tleh) in ena (št. 188) v oddelku št. 19 (Luzuleto silvaticae Fagetum na talnem kompleksu ranker in plitva rjava tla).

4. Stanje gozdov in dinamika njihovega razvoja

Iz poslednjega in iz prejšnjih urejanj si lahko ustvarimo/Še točnejšo sliko stanja raziskovalnih gozdov na Smolniku in dinamike njihovega razvoja. Povzeli jo bomo v glavnih obrisih iz gozdnogospodarskega načrta iz leta 1958 in doplnili z ugotovitvami urejanja iz leta 1962.

a) Lega, relief in podnebne razmere

Raziskovalni gozdovi na Smolniku poraščajo obronek severnega Pohorja med Lobnico in Lampehtovim potokom in leže v nadmorskih višinah od 500 do 1100 m. Njihov svet so deloma strma do zelo strma pobočja, padajoča v imenovana potoka, deloma pa bolj zložen svet vzhodno od razvodnice teh potokov. Valovita in precej nagubana pobočja sekajo bolj ali manj globoko zajedeni jarki s številnimi povirji.

Po podatkih bližnjih meteoroških postaj (koča nad Šumikom - 1092 m, Lovrenc na Pohorju - 715 m, Ruše 309 m) vlada v področju teh gozdov hladnejše gorsko podnebje (srednja letna temperatura okoli 11°) z znatnimi padavinami (okoli 1500 mm letno oziroma okoli 950 mm v poletnih mesecih) in z zelo ugodnimi pogoji za uspevanje jelke, smreke in bukve kot glavnih tvorcev teh gozdov. Od časa do časa se v teh gozdovih pojavljajo škode od snega; ni pa ž nevarnosti snežnih plazov, ker porašča tla močna gozdna vegetacija. Daljšega poleganja snega ni. Strma nestabilna tla so mestoma izpostavljena nevarnosti erozije in zahtevajo dokajšnjo mero previdnosti pri sečnjah.

b) Petrografski sestav matične podlage

V gozdovih na Smolniku nastopajo samo metamorfne kamenine. Največji del zavzemajo blestniki in filitasti diaftoritni blestniki; nekaj pa je tudi amfibolov.

Blestniki so produkt regionalne metamorfoze nižje stopnje. Včasih so podobni gnajsem. Kamenina je vedno skrilava. Ker so sestavni deli slabo sprijeti, je lahko drobljiva in slabo odporna proti preperevanju. Mineralni sestavni deli so vidni že s prostim očesom. Barve so zelo različne, od svetlo sive do rjave in zelene, kar je odvisno od sestave in od stopnje preperelosti. Že po sljudi ločimo svetle muskovitne, rjavkaste biotitne, zelene kloritne i.dr. blestnike. Glavna sestavna dela sta kremen in sljuda. Poleg teh nastopajo v njih še granati, epidot, cojzit in pirit. Glinencev vsebuje zelo malo. Napravljene mikroskopske analize dvosljudnih blestnikov iz doline Lobnice so pokazale ta-le mineraloški sestav: 38% kremena, 20% muskovita, 20% meroksenata, 10% cojzita in 10% glinencev. V dolini Lobnice nastopa tudi dvosljudni blešnik z granati (alumosilikati Mg, Fe, Mn ali Ca), ki jih je včasih do 10%.

Zaradi navedenih lastnosti so blestniki proti preperevanju in mehanskemu delovanju slabo odporni; veliko bolj pa so odporni proti kemičnemu delovanju. Njihova tla

so rahla in peščena ter vsebujejo mnogo sljude. Barve so svetlo rjate. Zaradi velike količine kremena in sljude ter majhne količine glinencev in ostalih mineralov vsebujejo malo glinaste komponente in so navadno v mineralnih hranilih revna.

Filitasti diaftoritni blestniki nastopajo med blestniki, v večjih strnjениh kompleksih pa se pojavljajo na grebenu ob razvodnici in na Arišbregu. Nastali so pri tektonskih procesih in so se ponovno metamorfozirali. Kažejo nižjo stopnjo metamorfoze in se po mineraloškem sestavu ne ločijo bistveno od blestnikov. Njihove mineralne komponente so bolj zdrobljene. Izgledajo bolj glinasti in so podobni filitom.

Amfiboliti nastopajo običajno kot leče med blestniki, kar pa na tem področju ne pride jasno do izraza. Te kamenine so temno zelene in se precej razlikujejo po teksturi in mineralnem sestavu. Najdemo zelo kompaktne, trde in homogene, temno zelene do skoraj črne amfibolite ter kompaktne pasovite, kjer se menjavajo plasti zelenih amfibolov in belih glinencev. Glinenci so često povsem nepravilno razprejeni po kamenini. So pa tudi amfibolitni skrilavci, ki so po sestavu enaki amfibolom, bili pa so pri tektonskem delovanju spremenjeni in so postali skrilavi. Struktura jim je zrnata. V glavnem sestoje iz amfibolov (Ca-Mg-Fe-silikatov), ki zavzemajo od 60 - 95%. Poleg teh so Na-Ca- glinenci zelo pogostni in dosežejo do 20%; manj je cojzita, granatov, biotita in piroksenov. V prav majhnih količinah se najdejo kremen, apatit, epidot, sfen in še nekateri drugi. Mnogi vsebujejo tudi nekaj karbonatov.

Proti preperevanju so mnogo bolj odporni kot blestniki. Mehanski procesi napredujejo počasi, kemični pa hitreje. Dajejo bolj temnorjava tla, ki vsebujejo več glinastih primesi kot tla na blestnikih.

c) Gozdna tla

Matične podlago tvorijo, kakor je iz prednjega razvidno, kisle kamenine. Njihova vloga se odraža v geomorfologiji Pohorja sploh in tako tudi v teh gozdotih, čeprav pri kartirjanju v manjšem merilu ni bilo mogoče najti povezave med enotami petrografske (blestniki, diafitoriti, amfiboliti) in pedološke karte. Vlogo kamenine pri tvorbi tal prekrijejo drugi tlotvorni činitelji, kot so relief, vegetacija in vpliv človeka. Zaradi nepropustnosti kamenin nastopajo večje povirne površine, pa tudi sicer je skoraj povsod dovolj vlage. Spričo odpornosti kamenine proti preperevanju in zaradi močnejšega preperevanja po razpokah v smeri plasti so tla zelo skeletna in kamnita. Na pobočjih so tla tudi med skalnimi bloki ali pa predočuje matično podlago kamnit grušč.

Relief je odločilne vplival na razvoj tal. Gozdne površine se razprostirajo od vrha grebena (1100 m nadmorske višine) do ozkih, vlažnih dolin s potoki. Proti vrhu grebena je nagib mestoma blažji, proti dolinam pa se pobočja spuščajo v strmine z nagibom do 60° in nekje celo v prepadne stene brez tal. Razumljivo je, da se to mora odraziti tudi v lastnostih tal, saj se lahko na površinah z manjšim nagibom razvijejo globoka, na strminah pa le plitva skeletna tla. Pri razvoju tal ima nemajhno vlogo tudi mikrorelief. V dolinah so tla bolj tlažna in se razvijajo pod vplivom obilne vlage (odd. 6).

Kot talne enote nastopajo ranker, plitva humozna povirna tla, kisla kamnita rjava tla, peščena ilotnata sivorjava tla in talni kompleks ranker + plitva (kisla) rjava tla.

Pod imenom ranker označujemo humozna tla z AC-profilom na silikatni podlagi. Njihova globina zelo variira, od nekoliko centimetrov do 70 cm. Kjer so tla globoka, dajejo sestojem še dovolj vlage in hranilnih snovi, čeprav se tvori kisli humus. K stabilnosti dreves prispevajo kamniti bloki. Kjer pa so tla plitva, je njihova vrednost majhna, ker nimajo dovoljne kapacitete za vlago in ne nudijo dovolj prostora za zakoreninjenje dreves. Na takih tleh ima gozd izrazito

varovalni značaj zaradi nevarnosti erozije. To velja prav posebno na večjih nagibih. Tudi preredek sestoj lahko kvarno vpliva na razvoj tal (sušenje, zmanjšanje bakterioloških procesov, tvorba surovega humusa). Humus je kisel (pH v n-KCL = 3,95), kljub temu, da je v sestoju dovoljna primes bukve in tvori steljo pretežno le njeno listje. Na zaravnjenih mestih prehaja ranker v r j a v i r a n k e r , za kterege je značilno, da je v globini 30 cm in več bolj ilovnat, svež in temno sivorjave barve. Po rodovitnosti je boljši od rankerja.

Plitva humuzna p o v i r n a t l a se tvo rijo na z a r a v n j e n i h p o v i r n i h legah in v kotanjah na kamenini, večinoma na kamnitem grušču, kjer so skoraj vse leto pod vplivom vode. Ta tla tvori kot oglje črn, mazav, moker humus, v katerem prevladujejo anaerobni (gnilobni) mikrobiološki procesi. Imajo majhno vrednost, ker so preplitva in se drevje ne more močneje zakoreniniti. Tudi prekomerna vlaga dopušča uspevanje le nekaterih vlagoljubnih drevesnih vrst. Te najdemo navadno že po prirodi zastopane.

Kisla k a m n i t a r j a v a t l a zavzemajo enoten del površine, predvsem na pobočjih z manjšim nagibom pod vrhom grebena. Sodijo v najbolj rodovitna tla teh gozdov. Kljub veliki kislosti ($\text{pH} = 4,2$) ni opaziti tvorbe surovega humusa niti premeščanja glinastih delcev. Po humoznosti sloj A, nekoliko variira. A-horizont (B) je prav značilen. Je globok (ok. 1 m), kamnit, čeprav na površini ni opaziti kamnitih blokov (do 140 cm), in rjastorjave barve. Navzlid temu, da z a t z e m a kamnje velik del tal, imamo lahko tla za globoka. Le-ta so rahla, a sveža, pri večjem nagibu pa je nevarnost površinske erozije. Obstaječi jarki so posledica erozivnega delovanja vode. Erozijo še posebno pospešuje vožnja in vlaka hlodov izven poti. V majhne brazde se ob deževju usmeri voda in kmalu nastane globok jarek. Kljub temu, da so tla zelo kisla, struktura pa popolnoma nestabilna, so tla vendarle rahla. To velja za večino tal na Pohorju in za vse talne enote v teh gozdovih.

P e š č e n o i l o v n a t a s i v o r j a v a t l a najdemo na spodnjem delu pobočja nad Lobnico. Njihova

globina je večja v jarkih, na strmih pobočjih pa so tla bolj plitva in kamnita. Po rodovitnosti lahko ta tla primerjamo s kislimi kamnitimi tlemi. Upoštevati pa moramo, da prehaja ta talna enota mestoma v kamnita, strma pobočja, kjer ima gozd vlogo varuha tal pred erozijo.

S i v o r j a v a t l a nahajamo na površini z manjšim nagibom. Njihova globina variira od 50 do 70 cm. Tla so sicer rahla, zračna in propustna, a ekološko slabo aktivna. Tvori se kisi humus ($\text{pH v n-KCL} = 3,7$ v $A_0 A_1$), ki pa se ne kopiči na površini, ker so tla zelo propustna, iglice pa nudijo malo organske snovi za tvorbo humusa. Kjer so tla bolj vlažna, a to je na pobočjih proti dnu doline (na podnožjih), so pogoji za gozdno vegetacijo boljši.

T a l n i k o m p l e k s ranker in plitva (kisla) rjava tla se razprostira na strmini nad Lamprehtovim potokom, kjer se menjavata ti dve talni enoti že na takoj majhnih površinah, da jih ni mogoče omejiti. Nagib je do 60° , mestoma pa najdemo celo navpične skale brez tal. Na pobočjih z največjim nagibom tvori tla le nekaj centimetrov debel sloj slabo humificiranih rastlinskih ostankov (Calluna). Na manj eksponiranih mestih je že opisani ranker, le da je globok nekaj decimetrov. Na zaravnjenih mestih se tvorijo plitva, peščeno ilovnatim sivorjavim podobna tla, ki pa so globoka le nekaj decimetrov. Skoraj na vsej površini te talne enote ima gozd izrazito varovalno vlogo pred erozijo. Le ob spodnji poti Arišbrega se rodovitnost tal nekoliko poveča. Na strminah pod grebenom so tla suha, ob vznožju pa se kopiči grušč, predvsem po jarkih. Na njem se tvorijo plitka humozna tla, ki so deloma prinešena s pobočij in so zelo povirna.

č) Gozdnovegetacijski tipi

Raziskovalni gozdovi na Smolniku sodijo po večini v vegetacijski pas prirodnih gozdov tipa bukve in jelke (Abieti-Fagetum) ter so bili torej prvotni, prirodni gozdovi na Smolniku v pretežni meri mešani bukovi in jelovi gozdovi (kakršen je n.pr. še sedaj odd. 22). Bolj povirna

mesta in doline je poraščal prirodni gozd bukve z jesenom in javorom (*Acereto-Fraxinetum*; odd. 2), v zapadnih strminah Prodnarjevega hriba (proti Lamprehtovem potoku) pa je bil po vsej verjetnosti bukov gozd z veliko bekico (*Luzuleto silvaticae Fagetum*; odd. 19) oziroma jelov gozd s travo šašuljico (*Galieto-Abietetum calamagrostidetum arundinaceae*; odd. 20).

Pod vplivom človeka so največje spremembe doživeli primordni mešani bukovo-jelovi gozdovi, ki so se v kolikor toliko prirodni oblici ohranili le na strmih, za kmetijsko izkoriščanje neustreznih legah (odd. 3, 4, 5, 8 in 18), čeprav je tudi v teh gozdovih delež bukve kot osnovne drevne vrste pod vplivom gospodarjenja močno nazadoval. V poloznejših, za pašnike primernih legah so bili ti gozdovi izkrčeni in spremenjeni v pašniško ali travniško kulturo. Ti so se po nazadovanju živinoreje začeli sami od sebe zopet poraščati z gozdom. Na teh zemljiščih se je kasneje razvil gozd smreke in jelke z gozdnim lakoto (*Galieto-Abietetum*), in to skozi te-le razvojne faze: prvotni bukov-jelov gozd (*Abieti-Fagetum*) - krčevina oziroma pašnik ali travnik - redka smrekova porast - mlad čist smrekov enodobni gozd (sedaj n.pr. odd. 17) - star enodoben smrekov gozd s podraščajočo jelko (*Galieto-Abietetum*) - dvoslojni gozd s smreko v zgornjem in jelko v spodnjem sloju (sedaj n.pr. odd. 9) - mešan jelovo-smrekov prebiralni gozd s podraščajočo bukvijo in jelko (sedaj n.pr. odd. 1, 10 in 16). Nadaljnja in poslednja faza tega razvoja naj bi bil zopet mešan gozd ~~s jelko~~, bukve in smreke (sedaj n.pr. odd. 22). Po tej shemi je *Galieto-Abietetum* na Smolniku le prehoden tip gozda v njegovem razvoju od pašnika nazaj v *Abieti-Fagetum* kot osnovni in klimatogeni tip. Ni pa izključeno, da ta tip na nekaterih rastiščih Smolnika predocuje tudi naravno gozdnou vegetacijo.

Čeprav v gozdovih na Smolniku še ni opaziti tvorbe surovega humusa in opodzoljevanja, vendar je za njihova tla značilna precejšnja kislost. K tej kislosti je poleg silikatne matične talne podlage brez dvoma nekoliko prispevalo tudi odvajanje teh gozdov od njihove prirodne oblike, predvsem

pa izsekavanje bukve oziroma listavcev v teh gozdovih v preteklosti. To velja posebej za gozdove tipa Galieto-Abietetum, kjer so po pašni kulturi nastali čisti smrekovi sestoji in kjer bo treba zaradi tega s pravilnim gospodarjenjem pospešiti njihov razvoj v prirodne gospodarske jelovo-bukove gozdove ter tako preprečiti morebitno degradacijo tal v teh gozdovih.

d) Boniteta rastič

Uporabljeno bonitiranje rastič, to je bonitiranje po debelinskem prirastku v 9. debelinski stopnji ob določeni lesni zalogi po hektaru (po tablici za Lehen) nam je dalo zanimive, čeprav še ne preverjene podatke.

Predvsem lahko ugotovimo, da so rastiča na Smolniku nekoliko boljša od rastič na Lehnu, saj prevladujejo prve bonitete iz Lehna; med temi pa so tudi takšne, ki bi zahtevale vsaj še en razred več. Po drugi strani pa imamo na Smolniku tudi zelo slaba rastiča, ki komaj še sodijo v V. bonitetni razred Lehna. Najslabše bonitete so, kakor je bilo tudi pričakovati, na strmih legah nad Lamprehtovim potokom. Nepričakovano slabo boniteto kaže tudi oddelek 16.

Nadalje pada v oči, da med tipoma Abieti-Fagetum in Galieto-Abietetum ni opaziti večjih razlik v boniteti, oziroma da kaže Galieto-Abietetum celo za spoznanje boljšo bonitetno od Abieti-Fagetum. To pa bo po vsej verjetnosti posledica lege teh gozdnih tipov, saj se je Galieto-Abietetum razvil na položnejših legah s plodnejšimi tlemi, kjer je bila možna naprava pašnikov, Abieti-Fagetum pa je ostal ohranjen le na najbolj strmih legah z manj rodovitnimi tlemi. Razumljivo slabo rastično bonitetu kažeta tipa Luzuleto silvaticae-Fagetum (odd.19) ter Galieto-Abietetum calamagrostidetum arundinaceae (odd. 20).

Videti je dalje, da obstajajo v okviru istih gozdnovegetacijskih tipov širše bonitetne amplitude, kar je važno za uporabo gozdnovegetacijskih tipov kot indikatorja bonitete rastič. Tako najdemo v tipu Abieti-Fagetum poleg prve tudi drugo in celo tretjo bonitetu. Očitno igra tudi

tukaj veliko vlogo strmina.

Glede na kratko dobo opazovanja prirastka še ne moremo prednjih zaključkov šteti za dokončne. Ko bodo na razpolago natančnejši podatki večkratne kontrolne metode, bo zaradi tega potrebno natančneje proučiti in revidirati tudi bonitete rastišč.

e) Drevesne vrste

V celotni lesni zalogi sestojev na Smolniku, ki znaša 74.184 m³, in po površini so posamezne drevesne vrste zastopane tako-le:

jelka	41.925 m ³	ali 57% oz.	50% po površini
smreka	22.535 "	" 30%	" 27%
ostali iglavci	166 "	" -	" -
iglavci skupaj	64.626 m ³	ali 87% oz.	77% po površini
bukov	8.214 m ³	ali 11% oz.	20% po površini
ostali trdi listavci	1.269 "	" 2%	" 3%
mehki listavci	75 "	" -	" -
listavci skupaj	9.558 m ³	ali 13% oz.	23% po površini

Glavna drevesna vrsta na Smolniku je torej jelka, katere delež v lesni zalogi znaša 57% v površini pa 50% (tabela 2). Njena domena so zlasti strme lege tipa Abieti-Fagetum, kjer vmesno poljedelsko izkoriščanje zemljišč ni moglo spremeniti naravne sestave sestojev. Na teh legah jelka močno dominira nad smreko. Nasprotne pa se na nekdaj poljedelsko izkoriščenih zemljiščih pojavlja bolj kot močnejša ali slabša primes oziroma kot podrast pod smreko, pionirska drevesna vrsto v teh legah. Povsod se jelka razmeroma dobro pomlajuje, običajno močneje kot smreka. Opaža pa se tudi v teh gozdovih obgrizovanje mladih jelk od divjadi, zaradi česar je pričakovati v podrastku njeno nazadovanje. Po podatkih dveh urejanj prvotnih raziskovalnih gozdov na Smolniku (tabela 2) nazaduje delež jelke v lesni zalogi, saj je v teku 10 let padel od 58 % leta 1952 na 54% v letu 1962. Razlog nazadovanju

jelke bo zelo verjetno močnejše poseganje zlasti v zrela drevesa, ki jih tvori predvsem jelka. Ni pa izključeno, da gre za splošno nazadovanje jelke, kakršnega opažamo tudi drugod po Sloveniji. Drevje je v splošnem, zlasti pa v spodnjih oddelkih nad Lobnico oziroma v tipih Abieti-Fagetum, izredno lepe vzrasti ter dosega tudi do 40 m višine. Jelka je zdrava, čeprav tu in tam rakava. Tudi jelova uš se v sestojih na Smolniku le izjemoma pojavlja.

Po razširjenosti druga drevesna vrsta gozdov na Smolniku je smreka, katere delež v lesni zalogi znaša 30%, v površini pa 27%. Dominira predvsem v gozdovih, nastalih na nekdanjih poljedelskih zemljiščih, to je zlasti v tipu Galieto-Abietetum. Sama lega gozdov s prevladajočo ali močno zastopano smrekovo kakor tudi Galieto-Abietetum kot gozdnovegetacijski tip pričajo o nekdanjem izkoriščanju teh zemljišč za poljedelske namene, o poznejšem opuščanju teh poljedelskih kulturn ter o njihovem poraščanju z gozdnim drevjem. Z izjemo mlaude porasti oziroma nasada v oddelkih 7 in 11, ki jih v celoti porašča smreka, so smrekovi sestoji tvečji ali manjši meri pomešani ali vsaj podraščeni z jelko (odd. 9 in 12), ki se je v te sestoje sama naselila. V prvotnih raziskovalnih gozdovih na Smolniku je v porastu, saj je njen delež v lesni zalogi v 10 letih narasel od 33% l. 1952 na 36% l. 1962 (tabela 2). Tudi smreka je zelo lepe vzrasti, zdrava in se dobro pomlajuje.

Ostalih iglavcev, t.j. bora in macesna, je v smolniških gozdovih zelo malo, saj v njih niso udeležni niti z 1%. Med temi je posebej omeniti zeleni bor v oddelku 12, kjer je bil v skupinah zasajen med smreko, vendar ga je smreka že več ali manj prerasla.

Bukve je v teh gozdovih 11% po lesni zalogi oziroma 20% po površini, kar bi zadoščalo za vzdrževanje rodovitnosti tal oziroma za zadrževanje njihovega zakisavanja. Treba pa je upoštevati tudi njeno razmestitev na Smolniku, ki ni povsem zadovoljiva. Bukve je namreč v nekaterih sestojih več kot potrebno (nekdanje Prodnarjevo), medtem ko je v nekaterih sestojih skoraj ni (nekdanje Hlebovo). Njeno pospeševanje v teh gozdovih ne bo delalo posebnih težav, saj se sama po sebi

pojavlja na močneje odprtih mestih. Njen delež v lesni zalogi se je v prvotnih raziskovalnih gozdovih na Smolniku v zadnjih 10 letih dvignil od 7% l. 1952 na 8% l. 1962 (tabela 2). Kot posamez primešana drevesna vrsta, kakor jo na Smolniku skoraj izključno najdemo, je bukev v splošnem slabe vzrasti in bi le v skupinski primesi mogla dati tudi bolj kvaliteten les.

Med ostalimi listavci, ki zavzemajo le 2% lesne zaloge oziroma 3% površine smolniških gozdov, je omeniti predvsem jesen, ki porašča številna povirna mesta in ga tako najdemo posebno ob jarkih, ter gorski javor. Posamezno se najdejo še brest, topol, jelša in drugi listavci. Glede na majhen delež teh listavcev so le-ti za gozdove na Smolniku bolj biološkega kakor pa neposrednega gospodarskega pomena.

Dinamika razmerja glavnih listavcev pri prvotnih raziskovalnih gozdovih na Smolniku za dobo 10 let po posameznih oddelkih kakor tudi po obeh obratovalnih razredih in za celoto je podana tudi v tabeli 3. Že pri oddelkih je kakšne večje premike komaj kje opaziti, še manj pa se to kaže pri obratovalnih razredih oziroma pri celotnih gozdovih.

f) Gojitveno-gospodarska oblika in stanje sestojev

Gozdovi na Smolniku, v katerih dominira jelka kot glavna drevesna vrsta, so v glavnem prebiralne oblike. Očitno enodobno obliko kažejo le trije oddelki (odd. 7, 11 in 12) v skupni površini 10.72 ha, ki jih tvorijo čisti ali le delno z jelko pomešani smrekovi sestoji.

Po računu uravnotešenosti, opravljenem l. 1957, gre v precejšnji meri za slabo uravnotešene prebiralne sestoje, ki so se zaradi zmernih sečenj v preteklosti napolnili s preveliko lesno zalogo in ki so zaradi tega premalo podraščeni. To velja predvsem za nekdanje Hlebove gozdove (zlasti odd. 3 in 8) z velikim številom debelih, zastaranih in s premajhnim številom podraslih dreves;

najdemo pa podobne gozdove tudi v nekdanjem Prodnarjevem (odd. 18). Slabo uravnovešeni so tudi gozdovi, nastali na nekdanjih pašnikih ali travnikih, ki se še niso razvili v prave prebiralne gozdove (odd. 9 in 15). Imamo pa tudi že precej uravnovešene prebiralne gozdove, kot so n.pr. oddelki 4, 5 in 10 nekdanjega Hlebovega ter večina oddelkov nekdanjega Prodnarjevega posestva.

Za razliko od Lehna, kjer odpade na drevje nad 50 cm samo 17% vse lesne zaloge, pride pri Smolniku v ta razred celih 31% lesne zaloge vseh prebiralnih gozdov oziroma celih 37% pri prvotnih raziskovalnih gozdovih. Srednji debelinski razred je udeležen s 50% lesne zaloge, na spodnji debelinski razred pa pride le 19% lesne zaloge. Podrobnejša analiza strukture prebiralnih sestojev po debelinskih razredih na Smolniku po oddelkih in celoti je razvidna iz tabele 3.

V tej tabeli je podana tudi dinamika gibanja strukture lesnih zalog za prvotne gozdove na Smolniku za dobo preteklih 10 let, intò po oddelkih, obeh obratovalnih razredih in za celoto. Kljub težnjam po pomladitvi deloma že precej zastaranih prebiralnih gozdov kaže ta dinamika nenehno naraščanje gornjega in upadanje spodnjega debelinskega razreda. Tako se je delež gornjega razreda v teku teh 10 let dvignil od 32% l. 1952 na 37% l. 1962, medtem ko je delež spodnjega razreda nazadoval od 19% l. 1952 na 16% l. 1962. Ta pojav si je mogoče tolmačiti z izredno močnim srednjim razredom, na katerega pride skoraj polovica vse lesne zaloge.

Prebiralni sestoji na Smolniku se razmeroma slabo pomlajajo, manjka pa tudi starejša podrast, ki se zaradi premočnega zastora krošenj ni mogla zadovoljivo razvijati. V mladju sta zastopani jelka in smreka skoraj enako, na bolj odprtih mestih pa se uveljavlja tudi bukev. Temu nasprotne podrašča smrekove sestoje v tipu Galieto-Abietetum predvsem jelka (odd. 9). Zdravstveno stanje mladja je dobro, vendar pa jelovo mladje trpi zaradi objedanja od divjadi, tako da se ponekod le s težavo dviga v višjo podrast. Na močnejše odprtih mestih (odd. 3, 8 in 15) ovira razvoj mladja tudi plevel (robida, malina itd.), ki se na plodnih silikatnih tleh

kaj hitro razbohoti in duši mladje.

Splošno zdravstveno stanje prebiralnih gozdov na Smolniku je zadovoljivo. Rakavost je pod vplivom sečenj v zadnjih letih iz teh gozdov močno izginila, jelova uš pa v tem področju doslej ni povzročala večjih škod. Zelo česte in občutne pa so poškodbe drevja od spuščanja lesa po strminah navzdol k izvoznim potem. Na ta način ranjene smreke so tudi izpostavljene nevarnosti rdeče gnilobe. Ponekod je najti tudi razzeblá drevesa, od časa do časa pa se pojavljajo tudi škode po snegu.

Kvaliteta debel je v splošnem zelo zadovoljiva, čeprav je v nekaterih oddelkih vejnatošč drevja precejšnja. Glede na zelo različna rastišča in različno strukturo sestojev so tudi večje razlike v kvaliteti debel. Višina debel je največja v sestojih nad Lobnico, kjer prevladujejo tudi najvišje bonitete rastišč, najnižja drevesa pa najdemo na zapadnih, bolj ali manj zaščitenih legah strmega Prodnarjevega hriba. Razsohlih debel je razmeroma malo. Sabljasta rast jelke in smreke se pojavlja zlasti v strmih oddelkih nad Lamprehtovim potokom.

Lesna zaloga prebiralnih gozdov na Smolniku (tabela 3) je še vedno zelo visoka, saj znaša povprečna zaloga na 1 ha celih $\frac{500}{527}$ m³. Od te odpade levji delež (57%) na jelko, dokajšen je delež tudi smreke (30%), medtem koso listavci v celokupni lesni zalogi udeleženi le s 13%, saj tvorijo ponekod le podrast v jelovo-smrekovih sestojih. Zlasti veliko lesno zalogo po ha izkazujejo oddelki z bolj enomerno strukturo (odd. 9 in 21) ter v nekaterih sestojih, kjer se v preteklih 5 letih ni sekalo. Sama dinamika gibanja lesnih zalog v prvotnih raziskovalnih gozdovih na Smolniku v dobi 10 let, predocena v tabeli 3, izgleda v sumarnem pregledu takole:

Leto	Drevesna vrsta	Sestoji		
		prebiralni	enodobni	skupaj
1952	iglavci	53.635	5.659	59.294
	listavci	5.404	169	5.573
	skupaj	59.039	5.828	64.867
	à ha	572	542	570
1957	iglavci	48.730	6465	55.195
	listavci	6.049	210	6.259
	skupaj	54.779	6.675	61.454
	à ha	531	622	538
1962	iglavci	47.817	6.043	53.860
	listavci	6.015	218	6.233
	skupaj	53.832	6.261	60.093
	à ha	521	585	527
1962 celotni gozdovi	iglavci	58.583	6.043	64.626
	listavci	9.340	218	9.558
	skupaj	67.923	6.261	74.184
	à ha	500	585	508

Iz prednjega je razvidno, da se je lesna zaloga prebiralnih gozdov v teku 10 let dokaj znižala, zlasti pa v prvem petletju te dobe, ko je bilo potrebno močneje poseči v že precej zastarane prebiralne gozdove. Iz istih razlogov je zaloga nekoliko padla tudi v drugem petletju te dobe. Kljub temu je še danes visoko nad povprečjem te vrste gozdov pri nas in pomeni kot takšna izredno zanimiv in važen objekt za raziskovanje.

P r i r a s t e k lesa v gozdovih na Smolniku v dobi zadnjih 10 let je v sumariju razviden iz/tabele :

Obdobje	Drevesna vrsta	Sestoji		
		prebiralni	enodobni	skupaj
1953/57	iglavci	3.701	806	4.507
	listavci	648	41	689
	skupaj	4.349	847	5.196
	à ha	8,4	15,8	9,1
1958/62	iglavci	3.499	509	4.008
	listavci	432	15	447
	skupaj	3.931	524	4.455
	à ha	7,6	9,8	7,8
1953/62	iglavci	7.200	1.315	8.515
	listavci	1.080	56	1.136
	skupaj	8.280	1.371	9.651
	à ha	8,0	12,8	8,5
1962 celotni gozdovi	iglavci	948	115	1.063
	listavci	206	4	210
	skupaj	1.154	119	1.273
	à ha	8,5	11,1	8,7

Po tej tabeli je prirastek lesa, kakor ga kaže kontrolna metoda, v tem petletju v primerjavi s prejšnjim petletjem nazadoval, kar je bilo glede na zmanjšanje lesnih zalog v prvem petletju tudi pričakovati. Razlika pa morda ne bo tolikšna. Lahko namreč domnevamo, da se zaradi izrednih sečenj v tem petletju (dvakratni snegolomi, izredne sečnje za traso ceste in traso žičnice, za lovsko oboro itd.), zaradi maloprodaje lesa iz teh gozdov, ustavljanja rednih sečenj zaradi snegolomov itd. evidenca o sečnjah ni izvajala s tisto natančnostjo, kot jo kontrolna metoda zahteva. Pri nekaterih oddelkih je ta metoda nezanesljiva tudi zaradi njihove majhne površine, posebno pa še pri kratkem, komaj petletnem razdobju.

V r a s t i pri sedanjih meritvah na Smolniku nismo ugotavljali. Že iz kopnjenja spodnjega debelinskega razreda pa je razvidno, da je vrast zelo majhna.

Enndobni gozdovi na Smolniku zavzemajo le manjšo površino 12,72 ha. Tvorijo jih v glavnem smreka prav dobre

rasti. Sestoji srednjih let se še ne pomlajajo. Njihova lesna zaloga in prirastek sta razvidna iz prednjih tabel. Iz teh tabel je razviden tudi razvoj lesne zaloge in prirastka v teh gozdovih v teku preteklih 10 let.

5. Cilji in uspehi gospodarjenja

Gozdovi na Smolniku so bili izločeni kot raziskovalni objekt Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije predvsem z namenom, da se v okviru rednega gospodarjenja prouči najustreznejša sestava ter optimalna višina in struktura lesne zaloge prebiralnih jelovih sestojev tega dela Pohorja. Ta cilj naj bi skušal inštitut doseči zlasti s primerjanjem prirastka in vrednosti uravnovešenega poseka pri različni zgradbi prebiralnih sestojev, in to tako z medsebojno primerjavo sestojev raznih zgradb na podobnih rastiščih kakor tudi s sprememjanjem zgradbe enih in istih sestojev in s primerjavo vsakokratnih doseženih prirastkov in uravnovešenih posekov. Za ta namen pa prihajajo v poštev le kolikor toliko uravnovešeni, dovolj podraščeni prebiralni sestoji, ne pa labilni prebiralni sestoji, ki prehajajo iz ene oblike v drugo in tako tudi ne morejo biti prava osnova za ta proučevanja. Iz teh razlogov se uravnovešenje prebiralnih sestojev na Smolniku postavlja kot prva raziskovalna in hkrati operativna naloga gospodarjenja z njimi.

Pod zgradbo prebiralnih sestojev v prednjem smislu je treba razumeti njihovo sestavo po drevesnih vrstah in debelinskih razredih ter po individualni ali skupinski razmestitvi le-teh v sestojtu.

Med drevesnimi vrstami kot elementu zgradbe prebiralnih sestojev na Smolniku prihajajo glede na rastišča (Abieti-Fagetum in Galieto-Abietetum) v poštev predvsem jelka, smreka in bukev. Izven dvoma je, da je treba težiti k mešanim sestojem vseh teh drevesnih vrst, tako zaradi večje odpornosti teh sestojev kakor tudi zaradi njihovega lažjega pomlajanja (alternacija) oziroma biološkega ravnotežja. Proučiti pa bo

potrebno optimalni delež posameznih drevesnih vrst, zlasti pa za ohranitev rodovitnosti gozdnih tal potrebno minimalno primes listavcev, ločeno po osnovnih gozdnih vegetacijskih tipih.

Pri proučevanju optimalne zgradbe sestojev po drevesnih vrstah bo potrebno ugotoviti tudi optimalen način njihovega medsebojnega mešanja, t.j. ali individualno ali skupinsko mešanje. Pri listavcih moremc namreč kvalitetni les pričakovati le v njihovi skupinski primesi med iglavci. Po drugi strani pa lahko listavci opravljajo svojo glavno naloge, t.j. varstvo rodovitnosti gozdnih tal in biološko ravnotesje, tudi v obliki podstojnega sloja in s tem puščajo več prostora donosnejši jelki in smreki. Prav zaradi tega bo treba preizkusiti tudi to drugo obliko mešanja. Nasprotno bo v manj odpornih sestojih z večjim deležem smreke formirati manjše skupine listavcev kot primes in skelet proti vetru in snegu manj odpornih sestojev.

Pri raziskovanju optimalne zgradbe prebiralnih sestojev na Smolniku bo treba nadalje proučiti optimalno razmerje debelinskih razredov, od katerega je poleg prirastka odvisna tudi struktura in kvaliteta ter s tem vrednost uravnovešenega poseka in možnost njegovega izkoriščanja. Pri tem gre zlasti za izbiro razmerja med srednjim in gornjim debelinskim razredom. Pri velikem deležu gornjega razreda je namreč pričakovati predvsem velik delež debele hlodovine, pri močnem deležu srednjega razreda pa večji delež kvalitetnejše srednje debele hlodovine ter dolžinskih sortimentov kakor tudi večjo količino ^{zelo} najbolj iskanega celuloznega in jamskega lesa. Že od nekdaj in tudi v perspektivi dokaj večja vrednost dolžinskih sortimentov govori v prid večjemu deležu srednjega debelinskega razreda, zlasti na položnejših legah Smolnika, kjer je možno ta les izdelovati in spravljati iz gozda. Na zelo strmih legah teh gozdov pa govori za srednji razred in proti močnejšemu deležu gornjega razreda težavna sečnja, manipulacija in spravilo debelega lesa. Mimo tega je pri prebiralnih sestojih z velikim številom debelega drevja računati s starikavim podrastkom, iz katerega izvirajo kolesiva debla, nadalje z velikimi škodami pri podiranju ter

z velikimi zapleveljenimi prazninami, nastalimi po sečnjah debelih dreves. Po dognanjih Mitscherlicha (der Tannen-Fichten-Buchen)-Plenterwald; Freiburg i.B., 1952) in Prodana (Die theoretische Bestimmung des Gleichgewichtszustandes in Plenterwalde; Schweiz. Zeitschrift fuer Forstwesen 1949), da je možno prebiralne gozdove vzdrževati v ravnovesju ob različni strukturi lesne zaloge po debelinskih razredih, je izbira razmerja med temi razredi tudi možna.

O tem, kako naj bo drevje posameznih debelinskih razredov med seboj pomešano, t.j. ali predvsem individualno (pravi prebiralni gozd) ali v večjih ali manjših skupinah (prehod v skupinsko raznодobni gozd), bo na Smolniku v prvi vrsti odločala lega gozda, v drugi pa še dana struktura sestojev. Skupinska struktura naj bi bila cilj zlasti na položnejših legah smolniških gozdov, na katerih je možno pridelovati dolžinski les in kjer se prav s to strukturo more dvigati njegova kvaliteta. Poleg tega nas v teh legah ta struktura ne ovira pri sečnji in spravilu lesa, kakor je to primer na strmem svetu. Na legah, kjer zaradi strmine ni mogoče izdelovati dolžinskih sortimentov, kjer zaradi tega tudi ni potrebna toliko kvaliteta lesa in kjer bi nas večje skupine kolikor toliko ovirale pri spravilu lesa, naj bi bila cilj individualna struktura prebiralnih sestojev. Sama po sebi se nam skupinska struktura ponuja tudi pri bolj enomernih sestojih, ki jih bo mogoče le preko te prevesti v prave prebiralne gozdove.

Posredno v zvezi s strukturo sestojev se pojavlja še vprašanje višine lesne zaloge v prebiralnih sestojih, ki je v medsebojni odvisnosti z njeno strukturo, predvsem pa rezultat naših odločanj. S tem v zvezi pa se pojavlja tudi vprašanje, do katere meje smemo pri povečevanju lesne zaloge iti, ne da bi onemogočili zadostno podraščanje sestojev in njihovo stabilno obliko. >

Če primerjamo s temi cilji današnje stanje gozdov na Smolniku, vidimo, da se le-ti s temi cilji samo deloma ujema.

Predvsem je treba ugotoviti, da je med temi gozdovi 10,72 ha enodobnih gozdov (odd. 7, 11 in 12), ki

jih je sploh potrebno prevesti najprej v skupinsko raznodočno, nato pa, kolikor se pokaže potreba, v prebiralno obliko kot najbolj primerno gojitveno gospodarsko obliko za jelove sestoje na Smolniku. S to premeno pa za sedaj še ne moremo pričeti, ker so sestoji še premladi (45 do 55 let) in bo v tej ureditveni dobi z njimi še gospodariti kot z navadnimi endobnimi sestoji.

Poleg teh endobnih sestojev je na Smolniku tudi večja površina starejših, bolj ali manj enomernih jelovo-smrekovih sestojev na prehodu v prebiralne, nastalih z zaraščanjem nekdanjih pašnikov (odd. 9, 15 in 21) v skupni površini 12,72 ha. Z izjemo enega dela oddelka 21 so ti sestoji na položnejših legah, kjer bo zaradi pridobivanja kvalitetnih dolžinskih sortimentov in lažjega spravila lesa prišla v poštev skupinska struktura. Ta bo sama nastajala s prevarjanjem teh gozdov v prave prebiralne gozdove, ki bo moralo iti preko skupinske postopne sečnje. V vseh teh sestojih bo potrebno povečati tudi delež listavcev, in to v obliki manjših skupin ali v obliki podstojnega sloja. V teh sestojih je zaradi tega že v tej ureditveni dobi predvidena kombinacija prebiralne sečnje s skupinsko postopno sečnjo, pač glede na strukturo sestoja na vsakem posameznem mestu.

Še vedno je tudi nekaj zastaranih prebiralnih sestojev s preobilico debelega drevja (odd. 3, 4, 5, 8, 18, 19, 20). Ti sestoji so v pretežni meri na zelo strmih terenih, kjer je do prezrelega drevja prišlo zaradi odlašanja težavnih sečenj v teh legah. S tem odlašanjem so postajale debeline drevja vse večje, pogoji za njihovo izkoriščanje pa vse težji. V teh sestojih bo potrebno močneje posegati med debelo drevje v korist podrastka, ohranjujoč pri tem individualno primes listavcev zaradi večje stabilnosti teh sestojev.

Ostale sestoje na Smolniku (predvsem odd. 2, 10, 13, 16, 17, 19, 22) lahko štejemo za kolikor toliko uravnovesene, čeprav uravnovešenost še ni povsem dokazana in jo bo potrebno še spopolnjevati.

K reševanju spredaj naštetih raziskovalnih in

operativnih nalog se je sicer že pristopilo, ni pa mogoče od tega dela v petih letih, odkar so bile naloge z gozdno-gospodarskim načrtom jasneje začrtane, pričakovati že tudi vidnejših rezultatov.

V vizezi s postopno prevedbo vseh gozdov na Smolniku v prebiralno obliko je treba omeniti dosedanje prizadevanje, da se enodobni gozdovi ob intenzivnem poseganju vanje čimprej sposobijo za skupinsko pomlajjanje. Temu cilju je služilo močno redčenje (zlasti v odd. 12), v majhni meri pa je temu prispeval tudi snegolom izza zadnjih dveh zim. V enomerinem sestoju odd. 9 so se v težnji po zboljšanju prebiralne oblike zlasti sproščale večje skupine jelove podrasti, v prav tako enomerinem sestoju odd. 15 pa je snegolom napravil večje jase. Le-te so sicer precej zapleveljene, nudijo pa priložnost za snovanje pomladitvenih skupin kot elementa bodočega prehodno skupinsko raznodbavnega sestoja. Temu nasprotno v enomerinem sestoju odd. 21 iz tehničnih razlogov sploh ni bilo sečenj in se intenzivnejše delo na prevajajuju tega sestoja v pravilnejšo prebiralno obliko odlaga na bodočo ureditveno dobo.

Težeč po čim močnejšem podraščanju premalo uravnovešenih ostalih prebiralnih sestojev se je pri sečnjah posegal predvsem med zrela drevesa v jelovem podrastku, rahljale pa so se tudi goste skupine dreves ter so se s tem ustvarjali ugodnejši pogoji za kvaliteten razvoj še nedorasilih dreves po eni ter za pospešeno podraščanje sestojev po drugi strani. V cilju, da se sestoji čimprej uravnovesijo, se je vanje tudi močneje posegal kot pa je bilo predvideno, tako da se je lesna zaloga po hektaru v prebiralnih gozdovih v celoti zmanjšala od 572 m³/ha leta 1952 preko zaloge 531 m³/ha leta 1957 na 521 m³/ha v letu 1962, torej v 10 letih za 9% cizroma v zadnjih 5 letih za 2%. Uspehi tega prizaadevanja se bodo pokazali seveda šele po določeni dobi in jih za sedaj še tudi po frekvenčnih krivuljah števila dreves ni mogoče presojati.

Kljub močnejšemu poseganju med zrela drevesa se je struktura lesnih zalog v prebiralnih gozdovih še nadalje pomaknila v smer višjih debelinskih razredov. Kakor že rečeno je to najbolj verjetno posledica izredno močnega in vitalnega srednjega debelinskega razreda z živahnim vraščanjem v gornji razred. Razmerje treh glavnih debelinskih razredov se je pri (prvotnih) prebiralnih gozdovih na Smolniku v zadnjih 10 letih gibalo namreč tako-le:

Leto	Drev. vrsta	Razred (cm)		
		10-30	30-50	nad 50
1952	iglavci	18	49	33
	listavci	26	44	30
	skupaj	19	49	32
1957	iglavci	17	49	34
	listavci	24	45	31
	skupaj	18	49	33
1962	iglavci	15	48	37
	listavci	23	46	31
	skupaj	16	47	37

Močan premik je opaziti zlasti pri iglavcih. Kopnjenje spodnjega razreda kaže na dejstvo, da se močnejše podraščanje sestojev še ni moglo odraziti v registrirani lesni zalogi, kar spričo kratke dobe opazovanja še tudi ni pričakovati.

Da bi se povečal delež listavcev v skoraj čistih igličastih sestojih, se je med te doslej le malo posegalo. Močnejši poseg je bil napravljen le pri odd. 2, kjer so močno zastopane listavce tvorila v glavnem prezrela košata, malo vredna drevesa. Čeprav je pri posameznih oddelkih opaziti rahlo napredovanje listavcev, se razmerje med iglavci in listavci v celoti v teku 10 let ni spremenilo in bo potrebno še nadalje pospeševati listavce v teh, zakisavanju

tal nagnjenih sestojih.

Določen korak naprej je bil napravljen v proučevanju optimalne višine in strukture lesne zaloge v prebiralnih sestojih. Na primeru smolniških in lehenskih prebiralnih gozdov je bila napravljena analiza odnosov med priprastkom ter višino in strukturo lesne zaloge. Po doseženih dognanjih naj bi na rödovitnih silikatnih tleh Pohorja prirastek lesa z naraščanjem lesne zaloge nenehno rastel, padal pa z naraščanjem deležem višjih debelinskih razredov. Ker pa z naraščanjem lesne zaloge prirodno narašča tudi negativno delujočih višjih debelinskih razredov, se kot rezultanta javlja le zmerno naraščanje prirastka z naraščanjem lesne zaloge. Glede na to bi bilo, kolikor bodo tudi kasnejša proučevanja te ugotovitve potrdila, težiti k čim višjim lesnim zalogam in k čim večjemu deležu nižjih debelinskih razredov; oboje seveda do mere, ki jo dopušča potreba po zadostnem podraščanju sestojev. Potreba po proučevanju uravnovešenosti prebiralnih sestojev se s temi ugotovitvami še bolj potruje in postaja toliko bolj važna, ker je uravnovešenost tista, ki odloča o optimalni višini lesne zaloge.

Po teh ugotovitvah je tudi razumljivo, da se je ob zniževanju lesnih zalog v sestojih na Smolniku pri njihovem prevajjanju v stabilnejšo prebiralno obliko vsaj začasno zmanjšal prirastek (kolikor je bila seveda z evidenco dejansko zajeta tudi vsa posekana lesna masa). Z zmanjšanjem prirastka v teh sestojih bi bilo tudi brez teh posegov vanje prej ali slej računati, ker bi po nadalnjem kopičenju lesnih zalog in staranju sestojev bilo kasneje potrebno zaradi njihove pomladitve še močneje poseči vanje, v sestojih s tako reducirano lesno zalogo pa bi prirastek zdrknil še mnogo niže.

Nenehno kopnjenje spodnjega debelinskega razreda kaže, da se zaenkrat še oddaljujemo od idealne prebiralne oblike in da bo ponovno kopičenje tega razreda moglo prirodno nastopiti šele kasneje, ko bo mlada podrast pričela vraščati v registrirano lesno zalogo.

6. Načrt sečenj za raziskovalne gozdove na Smolniku

a) Določitev etata

Estat za raziskovalne gozdove na Smolniku je bil določen induktivnim potom, z določitvijo etata po oddelkih oziroma sestojih. Pri tem smo se prvenstveno držali pričakovanega prirastka, kar nam še vedno relativno zelo visoka lesna zaloga dopušča. Nadaljnje zniževanje lesnih zalog ni bilo predvideno, ker je neposreden cilj sestoje uravnovesiti pri čim višji lesni zalogi oziroma dognati njen dopustni maksimum. Pri nekaterih sestojih je bilo potrebno glede na njihovo stanje iti tudi izpod prirastka. Pri sestojih s premalo listavcev etat v listavcih ni bil predviden. Tako določeni etat za 10-letno ureditveno dobo, predochen v bruto lesni masi in po glavnih sortimentih, predvideva tele številke:

	Iglavci	Listavci	Skupaj
a) Redne sečnje v preb. sest.	9.320	1.290	10.610
b) Redčenje v enodob. sest.	1.060	-	1.060
skupaj bruto	10.380	1.290	11.670
odpadek	1.630	200	1.830
neto lesna masa	8.750	1.090	9.840
od tega:			
hlodovina	6.295	325	6.620
jam.in celul.les	1.990	-	1.990
ostali tehn.les	465	-	465
drva	-	765	765

Letni etat je torej 1040 m³ iglavcev in 130 m³ listavcev, vsega 1170 m³ bruto lesne mase. Od tega odpade na prvotne raziskovalne gozdove na Smolniku 960 m³ (880 m³ iglavcev in 80 m³ listavcev), na novo priključene gozdove pa 210 m³ (160 m³ iglavcev in 50 m³ listavcev). Ta etat predočuje 92% letnega prirastka in intenzitetu sečenj 1,6% lesne zaloge letno.

Poseben račun etata je v danem primeru brez pomena, ker je trajnost gospodarjenja zagotovljena s prilagoditvijo etata višini prirastka, normalno lesno zalogo pa pri teh sestojih prav iščemo in uporaba neke hipotetične normalne lesne zaloge ne bi smela vplivati na etat.

b) Izvajanje sečenj

✓ prebiralnih gozdovih na Smolniku naj se sečne izvajajo v petletnem turnusu. Cilj teh sečenj naj bo predvsem poživitev podraščanja premalo podraščenih sestojev in splošna pomladitev gozdov, t.j. zlasti pospeševanje spodnjega debelinskega razreda. V ta namen je pri sečnjah posegati predvsem med zrela debela drevesa, posebno še ona v podrastku. Na podožnejših legah, kjer je pospeševati skupinsko prebiralno strukturo, je skupine podrastka sproščati s posekom dovolj zrelih ali malo vrednih dreves v skupini in ob njej. Rahljati je goste skupine drevja srednjega in spodnjega sloja; srednjega temeljiteje, da se prepreči nadaljnje kopičenje gornjega razreda in pripravijo pogoji za živahnejše podraščanje sestojev, spodnjega pa toliko, kolikor to zahtevajo pogoji za normalni razvoj krošenj. Zlasti v srednjem razredu oziroma sloju je upoštevati tudi razvojno tendenco dreves, ker je tu drevo iste debeline v svojem razvoju lahko na poti navzgor (mlado drevo) oziroma navzdol (staro drevo), kolikor je to po zunanjih znakih možno ugotoviti (bolj ali manj groba skorja, koničast ali top vrh itd.). Povsod je seveda odstranjevati bolna (rakava, in močneje defektna drevesa. Koder ni mladja, obstaja pa nevarnost močnega zapleveljenja (predvsem z robido), je rahljanje horizontalnega in vertikalnega sklepa izvajati postopno in dovolj previdno. Listavce je štediti, zlasti če so v skupinah. Njihove skupine je le zmerno rahljati, da se ne ustvarijo pogoji za razvoj košatih dreves, s katerih posekom nastajajo v sestojih velike luknje. >

✓ Pri redčenju enodobnih sestojev je vanje dovolj intenzivno posegati, da čimprej dosežejo svojo

zrelost za premeno. Pri tem je zlasti tudi sproščati morebiti že nastale skupine mladja, štediti jelko kot prioriteto drevesno vrsto bodočih sestojev, upoštevati pa tudi nevarnost snegolomov in graditi skelet proti snegu odpornih dreves.

Previdno je sekati na strminah, izpostavljenih eroziji tal, kot so zlasti brežine ob Lôbniči in Lam-
prehtovem potoku.

Vsakoleten plan sečenj določi Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije po predhodnem posvetovanju s pristojnim gozdnim obratom, upoštevajoč pri tem, da se je enkrat vpeljanega vrstnega reda sečenj treba v načelu tudi v bodoče držati.

Vsako leto je predvideti po možnosti približno enak posek. V okviru tega naj se vsako leto predvidi 5 do 10% slučajnih pripadkov. Kolikor ti ne dosežejo predvidene višine, se za prihranek poveča etat za prihodnje leto.

Drevje za redne sečnje v prihodnjem letu odkaže Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije po svojem strokovnjaku ob sodelovanju pristojnega gozdnega obrata. Slučajne pripadke odkaže za sečnjo ta obrat.

Pri sečnjah lesa se je treba ravnati natančno po odkazilu in posekatи vsa odkazana drevesa, ker sicer kontrolna metoda sploh ni mogoča. Od neodkazanih dreves se smejo posekatи le pri sečnjah močno poškodovana drevesa ter drevesa, ki jih je bilo potrebno podreti zaradi naslonitve posekanih dreves.

Pri sečnjah in spravili lesa je treba paziti na to, da se sestoji in mladje ne poškodujejo. V ta namen je pri spuščanju lesa po strminah navzdol potrebno drevje z gornje strani obložiti z vejevino. Ostalo vejevino, kolikor se ne izkoristi, je razprostreti po površini, da čim bolje strohni. Pri podiranju na suš je zaradi varstva gozdov pred lubadarjem debla docela obeliti. >

c) Evidenca sečenj

Pri raziskovalnih gozdovih na Smolniku kot raziskovalnem objektu Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije je treba voditi strogo kontrolo in evidenco nad izvajanjem gozdnogospodarskega načrta po oddelkih, posebno pa še nad sečnjami, kar je osnovni pogoj za uspeh raziskovalnih del v teh gozdovih. Iz tega razloga mora biti zabeleženo vsako posekano drevo po drevesni vrsti in njegovem prsnem premeru, ki meri v prsnici višini 10 cm ali več, bodisi da gre za redno sečnjo, za redčenje ali za sečnjo slučajnih pripadkov (sušic, podrtic itd.). Prav tako je redno evidentirati tudi množino napadlih sortimentov po njihovih in po drevesnih vrstah. Evidenco je voditi tudi o sečnjah podmernega lesa (izpod 10 cm prsnega premera), in to s tem, da se pri odkazovanju ta drevesa posebej evidentirajo. Da bi dobili čim popolnejše podatke o vrasti in prirastku, se je treba vselej prepričati, ali gre dejansko za podmerno drevo ali ne.

Pri odkazovanju za sečnjo se odkazano drevo zateše na korenini s spodnje strani drevesa, se na tem mestu žigosa in oštevilči, pri čemer je v vsakem novem oddelku pričeti s številko 1. Izmeri se en prsniki premer z gornje strani drevesa, kakor je bil merjen pri klupanju, to je tako, da se ravnilo premerke nastavi na meritveno točko na deblu. Premeri se zaokrožujejo na cele centimetre navzdol. Podatki o odkazovanju se vpisujejo v poseben manual, pri čemer se za vsako odkazano drevo ugotovi redna številka drevesa, drevesna vrsta, prsniki premer v centimetrih in razlog odkazila (n.pr. rak, gniloba, poškodba, gojitveni razlog itd.). Vselej se vpiše tudi datum odkazovanja in ime odkazovalca. Sami manueli kakor tudi strani manualov morajo biti numerirani. Manuale hrani pristojni gozdni obrat, potem ko jih inštitut uporabi za svoje namene.

Za morebitne slučajne pripadke (sušice, lubadarke, morebiti pri sečnji posekana neodkazana drevesa zaradi naslonitve, preloma itd.) se vodi poseben odkazilni manual, ki ga pristojni gozdni obrat konec vsakega leta

predloži imenovanemu inštitutu v uporabo in nato shrani.

Pristojni gozdni obrat je dolžan po končani sečnji točno preveriti, ali so bila vsa odkazana drevesa tudi dejansko posekana, ter poskrbeti za posek morebiti preostalih neposekanih odkazanih dreves, da ne bi ta šasneje motila računov o prirastku.

Za posebne raziskovalne namene Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije daje pristojni gozdni obrat temu inštitutu tudi morebitne druge podatke o posekanem drevju, kolikor to narava raziskovalnega dela zahteva.

V ostalem se tudi za raziskovalne gozdove na Smolniku vodi enaka evidenca kakor za ostale gozdove gozdnogospodarske enote Lobnice.

7. Načrt gozdnogojitvenih del

V raziskovalnih gozdovih na Smolniku v tej uređitveni dobi ne bodo potrebna nobena večja posebna gozdnogojitvena dela. Predvidena je le spopolnitev nasadov na zapleveljenih jasah in na trasi žičnice kakor tudi zatiranje plevela na teh površinah. Kolikor se dostopni herbicidi izkažejo kot dovolj uspešno sredstvo, naj se le-ti uporabijo tudi pri zatiranju plevela, predvsem robide, v teh gozdovih.

Obžagovanje debel v enodobnih sestojih na Smolniku ni predvideno, ker so ti sestoji že prešli dobo, v kateri naj bi se to delo izvajalo.

Na Smolniku je že sedaj opaziti objedanje jelovega mladja od divjadi. Kolikor bi se pojavile večje škode, bo potrebno zahtevati zadosten odstrel škodljive divjadi ter mladje primerno varovati.

O opravljenih gozdnogojitvenih delih v raziskovalnih gozdovih na Smolniku vodi pristojni gozdni obrat evidenco po za to veljavnih predpisih.

8. Predlogi za prihodnjo revizijo gospodarskega načrta

Še pred revizijo tega gozdnogospodarskega načrta, in sicer po preteku 5 let te ureditvene dobe, opravi Inštitut za gozdro in lesno gospodarstvo Slovenije ponovno izmero lesnih zalog in po kontrolni metodi ugotovi prirastek. Kolikor se pokaže potreba, revidira sečni načrt za naslednjih 5 let, vendar največ za 10%. Ukrati o doseženih rezultatih proučevanj seznaniti pristojno gozdro gospodarstvo in pristojni gozdni obrat.

Po preteku 5 let opravi Inštitut za gozdro in lesno gospodarstvo Slovenije podrobnejše meritve na obeh izločenih raziskovalnih ploskvah na Smolniku ter o doseženih rezultatih seznaniti pristojno gozdro gospodarstvo in gozdni obrat.

Do prihodnje revizije gozdnogospodarskega načrta se izmeri in kartira novožgrajena cesta skozi oddelke 8, 9 in 15, ter ugotovi s to cesto reducirana površina teh oddelkov.

Ljubljana, 30.9.1963.

ing. Martin Čokl

Tabela 1. Raziskovalni gozdovi na molniku - Pregled oddelkov po prejšnjih in novih številkah

Kraj.ime	Površina ha	Štev.oddelka prejšnja	Štev.oddelka nova
Zalika	8,92	1	72
Pod mlinom	3,00	2	76
Na pesku	6,45	3	75
Nad Lobnico	10,73	4	74
Hlebovo peklo	5,71	5	73
Pod Hlebovo pušo	0,85	6	70
Ob štuku	0,65	7	71
Pod penzionom	3,79	8	69
Hlebova puša	2,62	9	68
Pod Gornjakom	5,68	10	67
Pri penzionu	0,88	11	64
Gornja planina	9,19	12	65
Pri bajti	4,04	13	65
Repe	3,33	14	77
Prodnarjeva puša	2,66	15	78
Pod vrhom	14,43	16	79
Za vrhom	7,20	17	80
Pri studencu	3,85	18	81
Hudi ovinek	4,81	19	82
Pečovje	5,87	20	83
Arišbreg	7,44	21	84
Pri vratih	1,96	22	85
Na bregu/Jurše, jevo/	13,47	23	86
Nad cesto /Glan- čnikovo/	5,77	24	87
Nad potokom /Glančnik-Kaudek/	12,72	25	88

Tabela 2 - Raziskovalni gozdovi na Smolniku - Razmerje drevesnih in njegova dinamika

Sta- nje	Se- stoji	Jelka		Smreka		O.igl.		Bukov		O.list.		Skupaj	
		m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%
1952	A	36758	62	16.877	29			4531	8	873	1	59.039	100
	B	1170	20	4.489	77			74	1	95	2	5.828	100
	sk.	37.928	58	21.366	33			4.605	7	968	2	64.867	100
1957	A	32.676	60	15.990	29	64		4.837	9	1.212	2	54.779	100
	B	1.321	20	5.082	75	65	1	100	2	110	2	6.678	100
	sk.	33.997	55	21.072	35	129	1	4.937	9	1.322	2	61.457	100
1962	A	31.242	58	16.493	31	82		4.886	9	1.129	2	53.832	100
	B	1.092	17	4.881	78	70	1	113	2	105	2	6.261	100
	sk.	32.334	54	21.374	36	152		4.9999	8	1.234	2	60.093	100
A_1	A_1	9.591	68	1.161	8	14		3.215	23	110	1	14.091	100
	$A + A_1$	40.833	60	17.654	26	96		8.101	12	1.239	2	67.923	100
vsega		41.925	57	22.535	30	166		8.214	11	1.344	2	74.184	100

Tab. 3. Raziskovalni gozdovi na Smolniku

Razvoj strukture sestojev v desetletju 1952-1962

Odd. ha	Stanje	Drev. vrsta	E- nota	Debelinski razred (cm)				%
				10-30	30-50	nad 50	skupaj	
<u>1</u> <u>8,92</u>	1952	igl.	m ³	764	2810	1886	5460	97
			%	14	51	35	100	
		list.	m ³	54	94	52	200	3
	A		%	27	47	26	100	
		skup.	m ³	818	2904	1938	5660	100
			%	15	51	34	100	
<u>2</u> <u>3,00</u>	1952	igl.	m ³	607	2450	1742	4799	96
			%	13	51	36	100	
		list.	m ³	46	96	73	215	4
	A		%	21	45	34	100	
		skup.	m ³	653	2546	1815	5014	100
			%	13	51	36	100	
<u>1957</u>	1962	igl.	m ³	509	1970	1797	4276	95
			%	12	46	42	100	
		list.	m ³	49	114	59	222	5
	A		%	22	51	27	100	
		skup.	m ³	558	2084	1856	4498	100
			%	12	46	42	100	
<u>1962</u>	1952	igl.	m ³	163	434	554	1151	74
			%	14	38	48	100	
		list.	m ³	50	174	180	404	26
	A		%	12	43	45	100	
		skup.	m ³	213	608	734	1555	100
			%	14	39	47	100	
<u>1957</u>	1957	igl.	m ³	132	335	484	951	69
			%	14	35	51	100	
		list.	m ³	50	164	209	423	31
	A		%	12	39	49	100	
		skup.	m ³	182	499	693	1374	100
			%	13	36	51	100	
<u>1962</u>	1952	igl.	m ³	115	318	471	904	80
			%	13	35	52	100	
		list.	m ³	45	110	76	231	20
	A		%	19	48	33	100	
		skup.	m ³	160	428	547	1135	100
			%	14	38	48	100	

Odd. ha	Stanje	Drev. vrsta	E- nota	Debelinski razred (cm)			%
				10-30	30-50	nad 50	
<u>3</u> <u>6,45</u>	1952	igl.	m3 %	292 7	1233 29	2768 64	4293 100
		list.	m3 %	29 13	95 44	94 43	218 100
		skup.	m3 %	321 7	1328 29	2862 64	4511 100
<u>A</u>	1957	igl.	m3 %	212 6	957 30	2082 64	3251 100
		list.	m3 %	26 12	90 41	104 47	220 100
		skup.	m3 %	238 7	1047 30	2186 63	3471 100
<u>1962</u>	1962	igl.	m3 %	217 6	880 24	2589 70	3686 100
		list.	m3 %	24 9	105 39	143 52	272 100
		skup.	m3 %	241 6	985 25	2732 69	3958 100
<u>4</u> <u>10,73</u>	1952	igl.	m3 %	588 10	2045 35	3187 55	5820 100
		list.	m3 %	84 16	231 43	222 41	537 100
		skup.	m3 %	672 11	2276 36	3409 53	6357 100
<u>A</u>	1957	igl.	m3 %	501 9	1854 35	2958 56	5313 100
		list.	m3 %	73 14	210 42	223 44	506 100
		skup.	m3 %	574 10	2064 35	3181 55	5819 100
<u>1962</u>	1962	igl.	m3 %	360 8	1631 36	2562 56	4553 100
		list.	m3 %	64 14	197 45	180 41	441 100
		skup.	m3 %	424 8	1828 37	2742 55	4994 100

Odd. ha	Stanje	Drev. vrsta	E- nota	Debelinski razred (cm)				skupaj	%
				10-30	30-50	nad 50			
<u>5</u> <u>5,72</u>	1952	igl.	m3	395	1255	1948	3598	88	
			%	11	35	54	100		
		list.	m3	102	194	198	494	12	
A			%	21	39	40	100		
	skup.	m3		497	1449	2146	4092		100
		%		12	35	53	100		
<u>6</u> <u>0,85</u>	1957	igl.	m3	320	1081	1464	2865	85	
			%	11	38	51	100		
		list.	m3	72	216	241	529	15	
A			%	14	41	45	100		
	skup.	m3		392	1297	1705	3394		100
		%		12	38	50	100		
<u>5</u> <u>1962</u>	1962	igl.	m3	335	1108	1590	3033	84	
			%	11	37	52	100		
		list.	m3	90	243	261	594	16	
A			%	15	41	44	100		
	skup.	m3		425	1351	1851	3627		100
		%		12	37	51	100		
<u>6</u> <u>0,85</u>	1952	igl.	m3	100	191	34	325	87	
			%	31	59	10	100		
		list.	m3	32	12	5	49	13	
A			%	66	24	10	100		
	skup.	m3		132	203	39	374		100
		%		35	54	11	100		
<u>5</u> <u>1957</u>	1957	igl.	m3	108	222	85	415	89	
			%	26	53	21	100		
		list.	m3	31	19	-	50	11	
A			%	62	38	-	100		
	skup.	m3		139	241	85	465		100
		%		30	52	18	100		
<u>6</u> <u>1962</u>	1962	igl.	m3	83	204	65	352	90	
			%	24	58	18	100		
		list.	m3	23	17	-	50	10	
A			%	57	43	-	100		
	skup.	m3		106	221	65	392		100
		%		27	56	17	100		

Odd. ha	Stanje	Drev. vrsta	E- nota	Debelinski razred (cm)				%
				10-30	30-50	nad 50	skupaj	
<u>7</u> <u>0,65</u>	1952	igl.	m ³	138	66	2	206	84
			%	67	32	1	100	
		list.	m ³	30	9	-	39	16
	B		%	77	23		100	
		skup.	m ³	168	75	2	245	100
			%	69	30	1	100	
	1957	igl.	m ³	148	98	18	264	84
			%	56	37	7	100	
		list.	m ³	29	17	4	50	16
	1962		%	58	34	8	100	
		skup.	m ³	177	115	22	314	100
			%	56	37	7	100	
<u>8</u> <u>3,79</u>	1952	igl.	m ³	131	118	13	262	91
			%	50	45	5	100	
		list.	m ³	12	15	-	27	9
	A		%	44	56		100	
		skup.	m ³	143	133	13	289	100
			%	50	46	4	100	
	1957	igl.	m ³	240	820	812	1872	98
			%	13	44	43	100	
		list.	m ³	13	10	17	40	2
	1962		%	32	25	43	100	
		skup.	m ³	253	830	829	1912	100
			%	13	44	43	100	
	1957	igl.	m ³	212	657	1010	1879	98
			%	11	35	54	100	
		list.	m ³	12	15	16	43	2
	B		%	28	35	37	100	
		skup.	m ³	224	672	1026	1922	100
			%	12	35	53	100	
	1962	igl.	m ³	175	569	881	1625	97
			%	11	35	54	100	
		list.	m ³	13	12	22	47	3
	C		%	28	25	47	100	
		skup.	m ³	188	581	903	1672	100
			%	11	35	54	100	

Odd. ha	Stanje	Drev. vrsta	E- nota	Debelinski razred (cm)				%
				10-30	30-50	nad 50	skupaj	
<u>9</u> 2,62	1952	igl.	m ³	253	1040	366	1659	99
			%	15	63	22	100	
		list.	m ³	7	8	-	15	1
			%	47	53		100	
	1957	igl.	m ³	260	1048	366	1674	100
			%	16	62	22	100	
		list.	m ³	7	11	-	18	1
			%	39	61		100	
	1962	igl.	m ³	205	940	481	1626	100
			%	13	58	29	100	
		list.	m ³	6	10	-	16	1
			%	38	62		100	
<u>10</u> 5,68	1952	igl.	m ³	171	837	507	1515	99
			%	11	55	34	100	
		list.	m ³	6	10	-	16	1
			%	38	62		100	
	1957	igl.	m ³	177	847	507	1531	100
			%	12	55	33	100	
		list.	m ³	6	10	-	16	1
			%	38	62		100	
	1962	igl.	m ³	664	1509	390	2563	97
			%	26	59	15	100	
		list.	m ³	25	29	11	65	3
			%	38	45	17	100	
	1957	igl.	m ³	689	1538	401	2628	100
			%	26	59	15	100	
		list.	m ³	28	37	10	75	2
			%	37	50	13	100	
	1962	igl.	m ³	620	1405	475	2500	100
			%	25	56	19	100	
		list.	m ³	503	1334	549	2386	97
			%	21	56	23	100	
	1957	igl.	m ³	32	34	20	86	3
			%	37	40	23	100	
		list.	m ³	535	1368	569	2472	100
			%	22	55	23	100	

Odd. ha	Stanje	Drev. vrsta	E- nota	Debelinski razred				skupaj	%
				10-30	30-50	nad 50			
<u>11</u> <u>0,88</u>	1952	igl.	m ³	225	106	5	336	100	100
			%	67	32	1	100		
		list.	m ³	-	-	-	-	-	
	B		%	-	-	-	-	-	
		skup.	m ³	225	106	5	336	100	100
			%	67	32	1	100		
	1957	igl.	m ³	213	168	11	392	100	100
			%	54	43	3	100		
		list.	m ³	-	-	-	-	-	
	1962		%	-	-	-	-	-	
		skup.	m ³	213	168	11	392	100	100
			%	54	43	3	100		
<u>12</u> <u>9,19</u>	1952	igl.	m ³	3282	1693	142	5117	100	97
			%	64	33	3	100		
		list.	m ³	104	20	6	130	100	
	B		%	80	15	5	100		
		skup.	m ³	3386	1713	148	5247	100	100
			%	64	33	3	100		
	1957	igl.	m ³	3319	2239	251	5809	100	97
			%	57	39	4	100		
		list.	m ³	124	30	6	160	100	
	1962		%	77	19	4	100		
		skup.	m ³	3443	2269	257	5969	100	100
			%	58	38	4	100		

Odd. na	Stanje	Drev. vrsta	E- nota	Debelinski razred (cm)				%
				10-30	30-50	nad 50	skupj	
<u>13</u> <u>4,04</u> A	1952	igl.	m ³	403	1206	356	1965	96
			%	21	61	18	100	
		list.	m ³	67	16	-	83	4
			%	81	19		100	
		skup.	m ³	470	1222	356	2048	100
			%	23	60	17	100	
	1957	igl.	m ³	373	1353	524	2250	96
			%	17	60	23	100	
		list.	m ³	67	26	3	96	4
			%	70	27	3	100	
		skup.	m ³	440	1379	527	2346	100
			%	19	59	22	100	
	1962	igl.	m ³	307	1284	593	2184	96
			%	14	59	27	100	
		list.	m ³	70	27	3	100	4
			%	70	27	3	100	
		skup.	m ³	377	1311	596	2284	100
			%	16	58	26	100	
<u>14</u> <u>3,33</u> A	1952	igl.	m ³	195	709	582	1486	83
			%	13	48	39	100	
		list.	m ³	77	163	68	308	17
			%	25	53	22	100	
		skup.	m ³	272	872	650	1794	100
			%	15	49	36	100	
	1957	igl.	m ³	151	612	488	1251	79
			%	12	49	39	100	
		list.	m ³	81	162	94	337	21
			%	24	48	28	100	
		skup.	m ³	232	774	582	1588	100
			%	14	49	37	100	
	1962	igl.	m ³	134	654	630	1418	79
			%	10	46	44	100	
		list.	m ³	89	199	99	387	21
			%	23	51	26	100	
		skup.	m ³	223	853	729	1805	100
			%	12	48	40	100	

Odd. ha	Stanje	Drev. vrsta	E- nota	Debelinski razred (cm)				%
				10-30	30-50	nad 50	skupaj	
<u>15</u> 2,66	1952	iglavci	m ³	217	969	627	1813	96
			%	12	53	35	100	
		list.	m ³	19	52	10	81	4
	A		%	23	64	13	100	
			skup.	m ³	236	1021	637	1894
	1957	igl.	m ³	177	920	550	1647	94
			%	11	56	33	100	
		list.	m ³	18	59	21	98	6
	1962	igl.	%	18	60	22	100	
			m ³	195	979	571	1745	100
<u>16</u> 14,43	1952	iglavci	m ³	2103	3739	785	6627	95
			%	32	56	12	100	
		list.	m ³	173	167	16	356	5
	A		%	49	47	4	100	
			skup.	m ³	2276	3906	801	6983
	1957	igl.	%	33	56	11	100	100
			m ³	1665	3331	746	5742	93
		list.	m ³	29	58	13	100	
	1962	igl.	%	45	50	5	406	7
			m ³	1849	3532	767	6148	100
	1952	iglavci	m ³	1399	3436	1106	5941	93
			%	24	58	18	100	
		list.	m ³	152	269	42	463	7
	A		%	33	58	9	100	
			skup.	m ³	1551	3705	1148	6404
	1957	igl.	%	24	58	18	100	100
			m ³	1665	3331	746	5742	
	1962	igl.	%	45	50	5	406	
			m ³	1849	3532	767	6148	

Odd. ha	Stanje	Drev. vrsta	E- nota	Debelinski razred (cm)					%
				10-30	30-50	nad 50	skupaj		
<u>17</u> <u>7,20</u> A	1952	igl.	m ³	887	1860	817	3564	90	
			%	25	52	23	100		
		list.	m ³	130	173	78	381	10	
			%	34	45	21	100		
		skup.	m ³	1017	2033	895	3945	100	100
			%	26	51	23	100		
	1957	igl.	m ³	678	1610	765	3053	87	
			%	22	53	25	100		
		list.	m ³	132	203	110	445	13	
			%	30	45	25	100		
		skup.	m ³	810	1813	875	3498	100	100
			%	23	52	25	100		
<u>18</u> <u>3,85</u> A	1952	igl.	m ³	724	1821	901	3446	88	
			%	21	53	26	100		
		list.	m ³	131	232	133	496	12	
			%	26	47	27	100		
		skup.	m ³	855	2053	1034	3942	100	100
			%	22	52	26	100		
	1957	igl.	m ³	206	862	1140	2208	79	
			%	9	39	52	100		
		list.	m ³	122	256	214	592	21	
			%	21	43	36	100		
		skup.	m ³	328	1118	1354	2800	100	100
			%	12	40	48	100		
<u>1962</u>	1952	igl.	m ³	192	809	1285	2286	81	
			%	9	35	56	100		
		list.	m ³	114	261	181	556	19	
			%	20	47	33	100		
		skup.	m ³	306	1070	1466	2842	100	100
			%	11	38	51	100		
	1957	igl.	m ³	128	616	1150	1894	77	
			%	7	32	61	100		
		list.	m ³	86	262	207	555	23	
			%						
		skup.	m ³	214	878	1357	2449	100	100
			%	9	36	55	100		

Odd. ha	Stanje	Drey. vrsta	E- nota	Debelinski razred (cm)				%
				10-30	30-50	nad 50	skupaj	
<u>19</u> <u>4,81</u>	1952	igl.	m ³	625	1031	301	1957	75
			%	32	53	15	100	
		list.	m ³	124	259	274	657	25
	A		%	19	39	42	100	
		skup.	m ³	749	1290	575	2614	100
	1957	igl.	m ³	525	1075	376	1976	73
			%	27	54	19	100	
		list.	m ³	141	288	306	735	27
	1962		%	19	39	42	100	
		skup.	m ³	666	1363	682	2711	100
<u>20</u> <u>5,87</u>	1952	igl.	m ³	471	974	499	1947	73
			%	24	50	26	100	
		list.	m ³	137	264	298	699	27
	A		%	19	38	43	100	
		skup.	m ³	608	1238	797	2646	100
	1957	igl.	m ³	594	752	78	1424	66
			%	42	53	5	100	
		list.	m ³	205	347	171	723	34
	1962		%	28	48	24	100	
		skup.	m ³	799	1099	249	2147	100
<u>19</u> <u>5,87</u>	1952	igl.	m ³	717	825	116	1658	61
			%	43	50	7	100	
		list.	m ³	263	550	249	1062	39
	A		%	25	52	23	100	
		skup.	m ³	980	1375	365	2720	100
	1957	igl.	m ³	705	872	113	1690	62
			%	42	51	7	100	
		list.	m ³	236	531	248	1015	38
	1962		%	23	53	24	100	
		skup.	m ³	941	1403	361	2705	100
			%	35	52	13	100	

Odd. ha	Stanje	Drev. vrsta	E- nota	Debelinski razred (cm)				skupaj	%
				10-30	30-50	nad 50			
<u>21</u> <u>7,44</u>	1952	igl.	m ³	670	3447	799	4916	98	
			%	14	70	16	100		
		list.	m ³	38	50	20	108	2	
	A		%	35	46	19	100		
		skup.	m ³	708	3497	819	5024	100	
			%	14	70	16	100		
	1957	igl.	m ³	575	3092	873	4540	98	
			%	13	68	19	100		
		list.	m ³	40	54	24	118	2	
	1962		%	34	46	20	100		
		skup.	m ³	615	3146	897	4658	100	
			%	13	68	19	100		
<u>22</u> <u>1,96</u>	1952	igl.	m ³	535	3160	1150	4845	97	
			%	11	65	24	100		
		list.	m ³	39	62	37	138	3	
	A		%	28	45	27	100		
		skup.	m ³	574	3222	1187	4983	100	
			%	12	65	23	100		
	1957	igl.	m ³	278	601	55	934	91	
			%	30	64	6	100		
		list.	m ³	51	29	13	93	9	
	1962		%	55	31	14	100		
		skup.	m ³	329	630	68	1027	100	
			%	32	62	6	100		
<u>18</u> <u>1,96</u>	1952	igl.	m ³	258	522	44	824	88	
			%	32	63	5	100		
		list.	m ³	64	35	18	117	12	
	A		%	55	30	15	100		
		skup.	m ³	322	557	62	941	100	
			%	34	59	7	100		
	1957	igl.	m ³	228	521	100	849	85	
			%	27	61	12	100		
		list.	m ³	70	49	26	145	15	
	1962		%	48	34	18	100		
		skup.	m ³	298	570	126	994	100	
			%	30	57	13	100		

Odd. ha	Stanje	Drev. vrsta	E- nota	Debelinski razred (cm)				%
				10-30	30-50	nad 50	stupaj	
<u>23</u> <u>13,47</u>	1962	igl.	m ³	1297	1901	293	3491	63
			%	37	55	8	100	
		list.	m ³	543	1261	261	2065	37
<u>A₁</u>			%	26	61	13	100	
			m ³	1840	3162	554	5556	
		skup.	%	33	57	10	100	
<u>24</u> <u>5,77</u>	1963	igl.	m ³	427	1128	476	2031	90
			%	21	56	23	100	
		list.	m ³	79	100	37	216	10
<u>A₁</u>			%	37	46	17	100	
			m ³	506	1228	513	2247	
		skup.	%	22	55	23	100	
<u>25</u> <u>12,72</u>	1963	igl.	m ³	1388	3215	641	5244	84
			%	27	61	12	100	
		list.	m ³	231	424	389	1044	16
<u>A₁</u>			%	22	41	37	100	
			m ³	1619	3639	1030	6288	
		skup.	%	26	58	16	100	
<u>Skupaj</u> <u>A</u>	1952	igl.	m ³	9637	26513	17485	53635	91
			%	18	49	33	100	
		list.	m ³	1402	2359	1643	5404	9
<u>103,35</u>			%	26	44	30	100	
			m ³	11039	28872	19128	59039	
		skup.	%	19	49	32	100	
<u>1957</u>	1957	igl.	m ³	8193	24002	16535	48730	89
			%	17	49	34	100	
		list.	m ³	1449	2697	1903	6049	11
			%	24	45	31	100	
			m ³	9642	26699	18438	54779	
		skup.	%	18	49	33	100	
<u>1962</u>	1962	igl.	m ³	7222	22842	17753	47817	90
			%	15	48	37	100	
		list.	m ³	1368	2784	1863	6015	10
			%	23	46	31	100	
			m ³	8590	25626	19616	53832	
		skup.	%	16	47	37	100	

Odd. ha	Stanje	Drev. vrsta	E- nota	Debelinski razred (cm)				skupaj	%
				10-30	30-50	nad 50			
<u>B</u> <u>10,72</u>	1952	igl.	m ³	3645	1865	149	5659	97	
			%	64	33	273	100		
		list.	m ³	134	29	6	169	3	
			%	79	17	4	100		
		skup.	m ³	3779	1894	155	5828	100	
			%	65	32	3	100		
<u>1957</u>	1957	igl.	m ³	3680	2505	280	6465	97	
			%	57	39	4	100		
		list.	m ³	153	47	10	210	3	
			%	73	22	5	100		
		skup.	m ³	3833	2552	290	6675	100	
			%	58	38	4	100		
<u>1962</u>	1962	igl.	m ³	2987	2785	271	6043	97	
			%	50	46	4	100		
		list.	m ³	119	83	16	218	3	
			%	55	38	7	100		
		skup.	m ³	3106	2868	287	6261	100	
			%	49	46	5	100		
<u>Skupaj 1952</u> <u>A + B</u> <u>114,07</u>		igl.	m ³	13282	28378	17634	59294	91	
			%	22	48	30	100		
		list.	m ³	1536	2388	1649	5573	9	
			%	27	43	30	100		
		skup.	m ³	14818	30766	19283	64867	100	
			%	23	47	30	100		
<u>1957</u>	1957	igl.	m ³	11873	26507	16815	55195	90	
			%	22	48	30	100		
		list.	m ³	1602	2744	1913	6259	10	
			%	26	44	30	100		
		skup.	m ³	13475	29251	18728	61454	100	
			%	22	48	30	100		
<u>1962</u>	1962	igl.	m ³	10209	25627	18024	53860	90	
			%	19	47	34	100		
		list.	m ³	1487	2867	1879	6233	10	
			%	24	46	30	100		
		skup.	m ³	11696	28494	19903	60093	100	
			%	20	47	33	100		

Odd. ha	Stanje	Drev. vrsta	E- nota	Debelinski razred (cm)				skupaj	%
				10-30	30-50	nad 50			
Skup.	1962	igl.	m ³	3112	6244	1410	10766	76	
<u>A₁</u> <u>31,96</u>			%	29	58	13	100		
		list.	m ³	853	1785	687	3325	24	
			%	26	54	20	100		
		skup.	m ³	3965	8029	2097	14091	100	
			%	28	57	15	100		
Skup.,	1962	igl.	m ³	10334	29086	19163	58583	86	
<u>A + A₁</u> <u>135,31</u>			%	18	50	32	100		
		list.	m ³	2221	4569	2550	9340	14	
			%	24	49	27	100		
		skup.	m ³	12555	33655	21713	67923	100	
			%	19	50	31	100		
Skup.	1962	igl.	m ³	13321	31871	19434	64626	87	
<u>A</u> <u>+ 146,03</u>			%	21	50	29	100		
		list.	m ³	2340	4652	2566	9558	13	
			%	25	49	26	100		
<u>A₁</u> <u>+ B</u>		skup.	m ³	15661	36523	22000	74184	100	
			%	21	50	29	100		

Tabela 4 - Raziskovalni gozdovi na Smolniku (A - prebiralni,
B - enodobni) - Prirastek lesa po obdobjih

Odd. ha	Drev. vrsta	Zaloga 1952	Posek 53/57	Prir. 53/57	Zaloga 1957	Posek 58/62	Prir. 58/62	Zaloga 1962	Prir. 53/62
8,92	igl.	5460	1046	385	4799	833	310	4276	695
	list.	200	-	15	215	23	30	222	45
	sk.	5660	1046	400	5014	856	340	4498	740
	à ha	635	118	9,0	562	96	7,6	504	8,3
3,00	igl.	1151	300	100	951	118	71	904	171
	list.	404	-	19	423	255	63	231	82
	sk.	1555	300	119	1374	373	134	1135	253
	à ha	518	100	7,9	458	124	8,9	378	8,3
6,45	igl.	4293	1086		3251	39	474	3686	518
	list.	218	-		220	4	56	272	56
	sk.	4511	1086		3471	43	530	3958	574
	à ha	698	168		538	7	16,4	613	8,9
10,73	igl.	5820	826	319	5313	947	197	4553	516
	list.	537	-		506	70	5	441	
	sk.	6357	826	319	5819	1017	202	4994	516
	à ha	592	77	5,9	542	95	(3,8)	464	(4,8)
5,71	igl.	3598			2865		168	3033	
	list.	494			529		65	594	
	sk.	4092			3394		233	3627	
	à ha	716			594		8,2	635	
3,79	igl.	1872	256	263	1879	418	164	1625	427
	list.	40	-	3	43	4	4	47	7
	sk.	1912	256	266	1922	418	168	1672	434
	à ha	504	68	14,0	507	110	8,9	441	11,5
2,62	igl.	1659	239	188	1608	201	108	1515	296
	list.	15	-	3	18			16	1
	sk.	1674	239	191	1626	201	108	1531	297
	à ha	638	91	14,6	621	77	8,3	585	11,3

Odd. ha	Drev. vrsta	Zaloga 1952	Posek 53/57	Prir. 53/47	Zaloga 1957	Posek 58/62	Prir. 58/62	Zaloga 1962	Prir. 53/62
<u>10</u> <u>5,68</u>	igl. list.	2563 65	406	268 10	2425 75	394 3	355 14	2386 86	623 24
	sk.	2628	406	278	2500	397	369	2472	647
	à ha	462	71	9,8	440	70	13,0	435	11,3
<u>12</u> <u>9,19</u>	igl. list.	5117 130		692 30	5809 160	851 2	466 33	5424 191	1158 63
	sk.	5247		722	5969	853	499	5615	1221
	à ha	572		15,7	650	93	10,9	612	13,3
<u>13</u> <u>4,04</u>	igl. list.	1965 83	19	304 13	2250 96	317 4	251 8	2184 100	555 21
	sk.	2048	19	317	2346	321	259	2284	576
	à ha	507	5	15,6	580	79	12,8	565	14,3
<u>14</u> <u>3,33</u>	igl. list.	1486 308	300 3	65 32	1251 337	28	195 50	1418 387	260 82
	sk.	1794	303	97	1588	28	245	1805	342
	à ha	538	91	5,8	477	9	14,7	542	10,3
<u>15</u> <u>2,66</u>	igl. list.	1813 81	314	148 17	1647 98	446 42	72 12	1273 68	220 29
	sk.	1894	314	165	1745	488	84	1341	249
	à ha	713	118	12,4	656	184	6,3	504	9,4
<u>16</u> <u>14,43</u>	igl. list.	6627 356	1353	468 50	5742 406	210	409 57	5941 463	877 107
	sk.	6983	1353	518	6148	210	466	6404	984
	à ha	483	94	7,2	426	15	6,5	444	6,8
<u>17</u> <u>7,20</u>	igl. list.	3564 381	755	244 64	3053 445		393 51	3446 496	637 115
	sk.	3945	755	308	3498		444	3942	752
	à ha	548	105	8,6	486		12,3	547	10,4

Odd. ha	Drev. vrsta	Zaloga 1952	Posek 53/57	Prir. 53/57	Zaloga 1957	Posek 58/62	Prir. 58/62	Zaloga 1962	Prir. 53/62
<u>18</u> <u>3,85</u>	igl.	2208	396		2286	388		1894	470
	list.	592			556	65		555	28
A	sk.	2800	396		2842	453		2449	498
	à ha	727	103		738	118		636	13,0
<u>21</u> <u>7,44</u>	igl.	4916	757	381	4540		305	4845	686
	list.	108		10	118		20	138	30
A	sk.	5024	757	391	4658		325	4983	716
	à ha	675	102	10,5	625		8,7	669	9,5
<u>22</u> <u>1,96</u>	igl.	934	186	76	824		25	849	101
	list.	93		24	117		28	145	52
A	sk.	1027	186	100	941		53	994	153
	à ha	523	95	10,2	480		5,4	507	7,6
S u m a r i j									
<u>A</u> <u>103,35</u>	igl.	53635	8606	3701	48730	4412	3499	47817	7200
	list.	5404	3	648	6049	466	432	6015	1080
	sk.	59039	8609	4349	54779	4878	3931	53832	8280
	à ha	572	83	8,4	531	47	7,6	521	8,0
<u>B</u> <u>10,72</u>	igl.	5659		806	6465	931	509	6043	1315
	list.	169		41	210	7	15	218	56
	sk.	5828		847	6675	938	524	6261	1371
	à ha	542		15,8	622	87	9,8	585	12,8
<u>A+ B</u> <u>114,07</u>	igl.	59294	8606	4507	55195	5343	4008	53860	8515
	list.	5573	3	689	6259	473	447	6233	1136
	sk.	64867	8609	5196	61454	5816	4455	60093	9651
	à ha	570	76	9,1	538	51	7,8	527	8,5